

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen

Ojala, Jarmo

2013 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Leppävaara

Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen

Jarmo Ojala
Turvallisuusosaamisen
koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2013

Laurea-ammattikorkeakoulu
 Laurea Leppävaara
 Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
 Turvallisuusosaamisen ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Tiivistelmä

Jarmo Ojala

Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen

Vuosi	2013	Sivumäärä	58
-------	------	-----------	----

Tässä opinnäytetyössä on tehty toimintamalli siitä, miten näkyvää poliisipartiointia kehitetään nykyisestä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella. Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen on haasteellista jokaiselle poliisilaitokselle, koska resurssit ovat rajalliset ja hälytystehtävien hoitaminen on poliisipartioille ensisijaista. Toimintamalli perustuu ajatukselle strateginen valinta valvonnan toteuttamisesta, suunnitelma ja toimenpideohjelma strategiasta, strategian johtaminen (esimiestyö), osaaminen ja sen varmistaminen, vuorovaikutus, toiminnan reflektointi, seuranta ja palaute.

Toimintamalli kehitettiin peilaamalla kesällä 2012 (toukokuu - syyskuu) Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella toteutettua katuturvallisuus - strategiaa, jossa lisättiin näkyvää valvontaa Vantaan kaupungin ns. häiriökäyttäytymiskohteissa. Kohteet valittiin poliisin usean vuoden tilastojen perusteella. Häiriökäyttäytymiseen liittyvät poliisitehtävät sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikosilmoitukset yleisillä paikoilla ja ravintoloissa keskittyvät itäisellä Vantaalla pääradan varrella olevien Tikkurilan, Koivukylän ja Korson kaupunginosien rautatieasemien läheisyyteen, Hakunilassa ostoskeskuksen ympäristöön sekä Martinlaakson radalla Myyrmäkeen aseman ympäristöön. Näkyvän valvonnan valvontatavat olivat partiointia autopartiossa sekä jalkautuminen kohteisiin. Partiot tekivät valvontakäyneistään oma-aloitteisen tehtävän poliisin tehtävärekisteriin.

Näkyvän valvonnan tarkoitus kohteissa oli ennaltaestää yleisillä paikoilla tapahtuvaa häiriökäyttäytymistä ja rikollisuutta tilanneteorian ja rutiiniaktiiviteettimallin mukaisesti. Niiden mukaan rikos on mahdollinen, kun tekijä on riittävän motivoitunut, sopiva kohde on olemassa ja valvonta peittää. Valvonnalla pyrittiin vaikuttamaan häiriötä ja rikoksia edeltäviin olosuhteisiin ja tällä tavoin vähentämään häiriökäyttäytymistä sekä rikollisuutta tietyissä tilanteissa. Toiminnan tarkoitus oli vaikuttaa tekijän motivaatioon heikentävästi, estämään sopivan kohteen löytyminen sekä lisäämään valvontaa tai sen tunnetta.

Poliisin tilastojen perusteella valvonnan lisääminen kohteissa vaikutti alentavasti pahoinpitelyrikosilmoitusten sekä häiriökäyttäytymistehtävien määriin. Pahoinpitely rikosilmoitusten määrä laski 5 % verrattuna vuoteen 2011 ja yleisten paikkojen häiriökäyttäytymistehtävät laskivat 4.4 % verrattuna vuoteen 2011. Vastaavasti järjestyksenvalvonta autopartiossa ja jalkautuen lisääntyi touko-syyskuun aikana 102 % verrattuna vuoteen 2011. Ajallisesti häiriökäyttäytymistehtäviä oli ympäri vuorokauden, mutta karkeasti voidaan todeta niitä olevan eniten klo 12-04 välisenä aikana ja vilkkainta tehtävien osalta 17-04 välisenä aikana.

Asiasanat: Katuturvallisuus, näkyvä valvonta, strateginen valinta, häiriökäyttäytyminen

Laurea University of Applied Sciences
 Laurea Leppävaara
 Social Sciences, Business and Administration
 Master's Degree in Security Management

Abstract

Jarmo Ojala

Developing visible police surveillance

Year	2013	Pages	58
------	------	-------	----

This thesis is constructed on an operation model, which states how the visible police surveillance should be developed in the Eastern Uusimaa police department's region. Enhancing the visible surveillance is a challenge to every police department as the resources are limited and alert missions are a priority. The operation model is based on the following ideas: strategic selection of surveillance execution, plan and action strategy, strategy leadership (managerial aspect), expertise and expertise assurance, interaction, activity reflection, monitoring and feedback.

The operation model was developed to reflect the street safety strategy, which was executed at the Eastern Uusimaa police department during summer 2012 (May - September). The street safety strategy consisted of added visible surveillance in the problem areas of Vantaa. The locations were chosen according to the statistics reaching back several years. Police alerts, which are related to disturbing behavior or show possible life or health risking conduct, are mainly encountered in restaurants and public places along the Vantaa main railway line. The main railway line runs through the problematic station areas of Tikkurila, Myyrmäki, Koivukylä and Korso and it reflects to the area around the Hakunila shopping mall. The added visible surveillance was carried out with car patrols and walking patrols. The patrols created an unprompted mission to the mission registry as they visited the mentioned areas.

The main purpose of increased visible surveillance was to prevent disturbing behavior and criminal actions in public places, according to the situation theory and the routine activity model. According to these models criminal actions are possible when the operator is sufficiently motivated, there is a suitable target and surveillance is lacking. The objective of sufficient surveillance is to decrease disturbance and diminish the conditions for criminal deeds. This decreases disturbing behavior and criminal actions in certain situations. The intent of added surveillance is to decrease criminal motivation, disallow criminal circumstances and increase surveillance and the feeling of being watched.

According to police statistics increased surveillance, in certain targets, decreases assault reports and missions produced by disturbing behavior. Assault related police reports decreased by 5% when compared to 2011 and missions produced by disturbing behavior in public places decreased by 4.4% compared to 2011. Correspondingly surveillance performed by car and foot patrols increased between May - September by 102% when compared to 2011. Missions caused by disturbing behavior take place around the clock, even though it can roughly be said that they increase between 12-04, while the busiest time is between 17-04.

Keywords: Street safety, visible police surveillance, strategic selection, disturbing behavior

Sisällys	
1	Johdanto 7
1.1	Opinnäytetyön tavoite..... 7
1.2	Opinnäytetyön tekijän positio 7
1.3	Työn rakenne..... 8
2	Poliisiorganisaation rakenne 8
2.1	Itä-Uudenmaan poliisilaitos 9
2.2	Paikallispoliisin johtamistasot 11
2.2.1	Operatiiviset johtosuhteet..... 12
2.3	Poliisin kenttätyön rakenne ja perustehtävä..... 14
2.4	Poliisin hallintouudistus (Pora III) 1.1.2014..... 15
3	Vantaan kaupunki 16
3.1	Turvallisuusyhteistyö 18
4	Käsitteitä 19
4.1	Poliisin tehtävä 19
4.2	Häiriökäyttäytyminen..... 20
4.2.1	Alkoholi 20
4.3	Katuturvallisuudesta..... 20
4.3.1	Yleinen järjestys..... 20
4.3.2	Turvallisuus..... 21
4.3.3	Turvallisuuden tunne 22
4.3.4	Yleinen paikka 23
4.3.5	Näkyvä poliisipartiointi 23
4.3.6	Tietojohdoinen poliisitoiminta 23
5	Kriminologisia rikollisuusteorioita ja poliisin rooli rikollisuuden torjunnassa 24
5.1	Yksilö-, prosessi-, rakenne- ja tilannekeskeinen teoria 24
5.2	Poliisin rooli rikollisuuden torjunnassa 26
5.3	Rikoksentorjunnan strategioita 26
5.4	Rikollisuutta estävien toimenpiteiden kolme näkökulmaa..... 27
5.5	Rikos..... 28
5.6	Rangaistus 28
6	Katuturvallisuus -strategia 29
6.1	Strateginen valinta..... 29
6.2	Valvontakohteet 30
6.3	Koettuja haasteita ja esteitä katuturvallisuus strategian jalkauttamisessa... 31
6.4	Materiaalin kerääminen 33
6.4.1	Tilastollinen seurantamateriaali..... 34
6.5	Valvonnan tilastoja 35
Suoritettu valvonta 36	
6.6	Tilastojen luotettavuus ja vaikuttavuus..... 41

7	Menetelmä	42
	7.1 Strategisen johtamisen menestystekijät	42
	7.1.1 Strategisen toimenpideohjelman suunnitteludynamiikka	43
	7.2 Toimintatutkimus	44
8	Toimintamalli näkyvän poliisipartioinnin kehittämiseksi	46
	8.1 Mallin kuvaus	46
	8.1.1 Strateginen valinta	47
	8.1.2 Suunnitelma	47
	8.1.3 Toimenpideohjelma	49
	8.1.4 Johtaminen (esimiestyö) ja vuorovaikutus	52
	8.1.5 Osaaminen ja sen varmistaminen	52
	8.1.6 Seuranta ja palaute	52
	8.1.7 Toiminnan reflektointi	52
9	Johtopäätökset	52
10	Pohdinta	53
	Lähteet	56

1 Johdanto

Turvallisuus on poliisin toimialaan kuuluva keskeinen tehtäväalue. Poliisilain (493/1995) 1 §:n 1 momentin mukaan poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Turvallisuuden ylläpitämisvelvoitteen piiriin kuuluvat sekä yleiset että yksityiset paikat ja alueet. Lainmukaisten tehtävien hoitamisesta vastaa poliisiorganisaatio, johon kuuluvat sisäministeriön alaisuudessa oleva poliisihallitus ja sen alaisuudessa olevat poliisilaitokset sekä valtakunnalliset yksiköt.

Kansallisen turvallisuustutkimuksen (2009) mukaan kansalaiset haluavat poliisilta hälytyspartion nopeaa paikalle saapumista, rikoksen nopeaa tutkimista sekä näkyvää valvontaa. Tässä työssä keskitytään erityisesti poliisin näkyvän valvonnan kehittämiseen päivittäisessä kenttätyössä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella ja erityisesti Vantaan kaupungin alueen toimintaympäristössä.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää toimintamalli siitä, miten näkyvää poliisipartiointia kehitetään nykyisestä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella. Tässä työssä kuvataan kesällä 2012 toteutettua katuturvallisuus strategiaa ja siinä esiintyneitä ongelmakohtia. Näkyvä poliisipartiointi parantaa katuturvallisuutta, turvallisuuden tunnetta sekä ennaltaestää rikoksia ja häiriöitä. Jokainen poliisilaitos joutuu pohtimaan samaa asiaa omista lähtökohdistaan ja toimintaympäristöönsä soveltaen, siihen vaikuttavat muun muassa poliisilaitoksen resurssit, häiriöt ja rikollisuustilanne. Peruslähtökohdat tehokkaan valvonnan ja yleensäkin laadukkaan poliisitoiminnan suorittamiselle ovat kuitenkin selkeät strategiat ja niihin suunnitelmat, suunnitelmien jalkauttaminen, esimiestyö ja johtaminen, osaamisen varmistaminen, vuorovaikutus, seuranta ja palaute. Poliisitoiminnan tulisi aina olla tavoitteellista, suunnitelmallista ja johdettua.

1.2 Opinnäytetyön tekijän positio

Olen koulutukseltani poliisi ja käynyt poliisin kokelaskurssin vuonna 1982, miehistökurssin vuonna 1985, suorittanut alipääallystötutkinnon 1995 ja poliisipääallystötutkinnon 2005. Vuodesta 2005 lähtien olen ollut komisarion tehtävissä valvonta- ja hälytystoimintayksikössä. Tämän työn näkökulma on vahvasti poliisimainen ja pyrin tässä hyödyntämään kokemustani ja kertynyttä ammattitaitoani mahdollisimman objektiivisesti, vaikka positioni on kaksijakoinen. Olin Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella kesällä 2012 toteutetun katuturvallisuus strategian suunnitelman tekijä ja vastuuhenkilö.

1.3 Työn rakenne

Tämän opinnäytetyön ensimmäisessä luvussa on johdanto, opinnäytetyön tavoite ja minun, tekijän, oma positioni aiheeseen.

Luvussa kaksi käydään läpi poliisiorganisaation yleisrakenne, Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimintaympäristö ja rakenne, paikallispoliisin johtamistasot niin hallinnollisesti kuin operatiivisesti, poliisin kenttätöiden rakenne ja perustehtävä sekä lopuksi 1.1.2014 voimaan tulevan poliisin hallintouudistuksen keskeiset muutokset.

Luvussa kolme kuvataan Vantaan kaupungin toimintaympäristöä ja käydään läpi turvallisuusyhteistyötä sekä Vantaan turvallisuussuunnittelun päätoimintalinjat.

Luvun neljä pääotsikko on käsitteitä. Siinä käydään läpi poliisi tehtävä, häiriökäyttäytyminen ja alkoholin vaikutus siihen, mitä tarkoittaa yleinen järjestys, turvallisuus, turvallisuuden tunne, mikä on yleinen paikka, mitä tarkoittaa näkyvä poliisipartiointi ja tietojohdoinen poliisitoiminta.

Luvussa viisi käsitellään muutamia kriminologisia rikollisuusteorioita ja poliisin roolia rikollisuuden torjunnassa sekä rangaistusta.

Luvussa kuusi kuvataan Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen katuturvallisuus - strategian valintaa, kohteita, koettuja haasteita ja esteitä toteuttamisessa, materiaalin keräämistä, seurantamateriaalia ja valvonnan tilastoja sekä tilastojen vaikuttavuutta.

Luvussa seitsemän kuvataan menetelmiä, joita käytetään tämän opinnäytetyön mallin kehittämisessä eli toimintatutkimusta ja strategisen johtamisen menestystekijöitä sekä sen viitekehystä.

Luvussa kahdeksan kuvataan kehitetty malli strategian toteuttamisesta ja mitä vaatimuksia mallin toimivuus edellyttää.

Luvussa yhdeksän tehdään opinnäytetyön johtopäätökset sekä luvussa kymmenen pohdinta.

2 Poliisiorganisaation rakenne

Poliisi on sisäasiainministeriön alainen poliisiorganisaatio. Poliisin organisaatio koostuu Poliisihallitukseen sijoitetusta keskushallinnosta sekä sen alaisista yksiköistä. Poliisihallitus johtaa kahtakymmentäneljää (24) poliisilaitosta, Liikkuvaa Poliisia, Keskusrikospoliisia, Suojelupoliisia, Poliisi ammattikorkeakoulua sekä Poliisin tekniikkakeskusta.

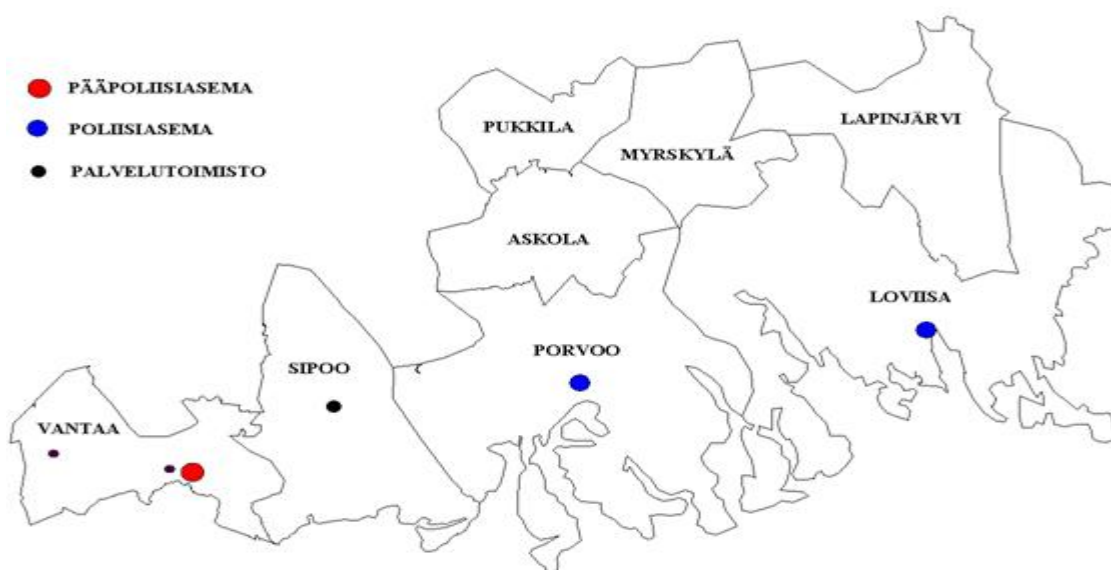
Poliisilaitokset toimivat aluevastuuperiaatteella. Aluevastuu periaate tarkoittaa sitä, että toiminta-alueellaan poliisilaitokset vastaavat varsin itsenäisesti alueensa poliisipalveluista ja toiminnan organisoinnista sekä johtamisesta.

2.1 Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Itä-Uudenmaan poliisilaitos on yksi Suomen kahdestakymmenestäneljästä (24) poliisilaitoksesta ja se sijoittuu ns. suuriin poliisilaitoksiin. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toiminta-alue (kuva 1) koostuu Vantaan, Porvoon ja Loviisan kaupunkien sekä Askolan, Lapinjärven, Myrskylän, Pukkilan ja Sipoon kuntien alueista (kolme (3) kaupunkia ja viisi (5) kuntaa). Poliisilaitoksen toimintaympäristö on haastava, koska alueella on Helsinki-Vantaan lentokenttä, pääväylistä Hämeenlinnanväylä, Tuusulanväylä, Lahdenväylä ja Porvoonväylä, pohjoisen menevä päärata, Martinlaakson rata sekä rakenteilla oleva Kehärata (valmis 2014 lopulla), Loviisan ydinvoimala sekä Kilpilahden öljyjalostamo. Lisäksi pääkaupunkiseutu tekee alueelle omat poliisitoiminnalliset haasteensa muun muassa väestörakenteen takia.

Itä-Uudenmaan kihlakunnan poliisilaitoksen pääpoliisiaseman sijaintipaikka on Vantaan kaupungissa (Tikkurila) ja poliisilaitoksella on poliisiasemat Porvoon ja Loviisan kaupungeissa, palvelutoimisto Sipoon kunnassa (Nikkilä) sekä toimistohenkilöstöä Helsinki-Vantaan lentoasemalla ja Vantaan Myyrmäen palvelupisteessä. Alueella asuu yhteensä noin 300 000 asukasta.

Vantaan kaupungin alueella oleva Helsinki-Vantaan lentoasema ei ole poliisitoiminnallisesti Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimi-alueita vaan sitä hoitaa Liikkuvan Poliisin lentoasemanyksikkö.

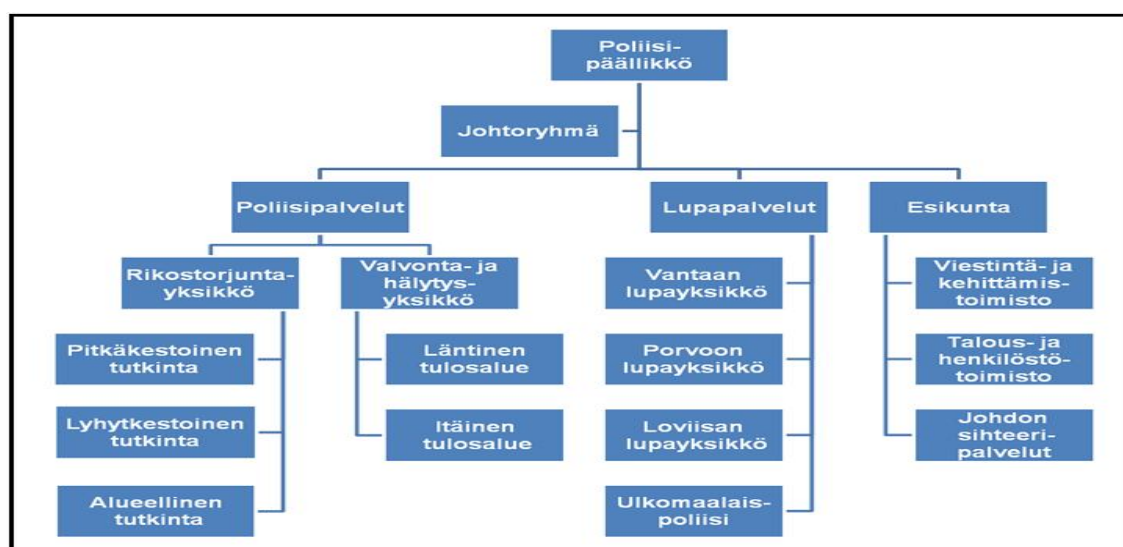

Kuva 1: Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toiminta-alue

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen henkilöstömäärä on 467 (vaihteluväli 444-478 vuonna 2008-2010), joista poliisivirkoja on 364 (vaihteluväli 348-370). Henkilöstö on sijoitettu kolmelle poliisiasemalle (Vantaa, Porvoo, Loviisa) sekä toimistohenkilöstöä Helsinki-Vantaan lentoasemalle sekä Vantaan Myyrmäen palvelutoimistoon. Eniten henkilöstöä on Vantaan pääpoliisiasemalla (n. 340) ja vähiten Loviisan poliisiasemalla (n. 18), Porvoon poliisiasemalla on n. 90 henkilöä. Valvonta- ja hälytysyksikössä on n. 180 poliisia ja rikostorjuntayksikössä n. 180.

Poliisitehtävistä (70000) ja rikoksista (rikosilmoituksia 50000) noin 75 % on Vantaan kaupungin alueella. Tämän takia myös suurin osa poliisilaitoksen henkilöstöstä on sijoitettu Vantaan poliisiasemalle.

Poliisilaitosta johtaa poliisipäällikkö. Toiminnallisesti poliisilaitos on jaettu kolmeen linjaan: poliisipalvelut, lupapalvelut ja esikuntapalvelut (kuva 2). Poliisipalvelut on jaettu kahteen yksikköön: rikostorjuntayksikkö ja valvonta- ja hälytystoimintayksikkö. Rikostorjuntayksikköä johtaa yksikön johtaja ja se on edelleen jaettu kolmeen tutkinnan tulosalueeseen: lyhytkestoinen, pitkäkestoinen ja alueellinen. Valvonta- ja hälytystoimintayksikköä johtaa yksikön johtaja ja edelleen toiminta on jaettu kahteen tulosalueeseen: läntiseen ja itäiseen. Läntinen tulosalue on Vantaan kaupunki ja itäinen muut alueet. Tulosalueisiin jako tarkoittaa sitä, että valvonta- ja hälytystoimintayksiköllä on omat toiminta-alueet sekä resurssit, joissa poliisitoiminta hoidetaan. Tilanteen niin vaatiessa resursseja siirretään alueelta toiselle. Valvonta- ja hälytystoimintayksikkö on molemmilla tulosalueilla jaettu kenttäryhmiin, jotka vastaavat hälytystehtävien ja muun valvonnan suorittamisesta toimialueellaan ympärivuorokauden vuoden jokaisena päivänä (24/7).

Kuva 2: Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen organisaatio

Poliisilaitoksen kokonaisbudjetti oli 27 755 000 euroa vuonna 2012 ja vuonna 2013 se on 27 818 000 euroa.

2.2 Paikallispoliisin johtamistasot

Poliisipäällikkö

Poliisipäällikkö on poliisilaitoksen koko henkilöstön esimies, jollei johtosuhteista muuta säädetä tai määrätä. Poliisipäällikkö vastaa poliisilaitoksen toiminnasta ja taloudesta ja tekee poliisilaitosta koskevan vuosittaisen tulossopimuksen poliisihallituksen kanssa. Poliisipäällikkö ratkaisee toiminnalliset ja hallinnolliset asiat sekä hänellä on valta delegoida tehtäviä työjärjestyksellä tai ohjesäännöllä alaiselleen päällystölle, mutta hänellä säilyy valvontavastuu siitä, että delegoidut tehtävät tulevat asianmukaisesti hoidetuiksi. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Apulaispoliisipäällikkö (linjanjohtaja)

Poliisilaitosten organisaatio (kuva 3) rakentuu pääsääntöisesti hallinto-, lupapalvelu- ja poliisipalvelu-linjoista. Linjanjohtajat ovat apulaispoliisipäälliköitä. Poliisipäälliköiden toimenkuvien painottuessa aiempaa strategisempaan suuntaan on muulla päällystöllä enemmän vastuuta operatiivisesta johtamisesta. Apulaispoliisipäällikkö päättää johtamansa linjan organisoinnista ja toiminnan linjauksista sekä käyttää mahdollisesti budjetti- ja nimitysvaltaa. Poliisipalvelut -linjan johtajan alaisena toimivat valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostorjunnan yksikönjohtajat. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Yksikönjohtaja

Yksikönjohtajat vastaavat poliisilaitoksen tulostavoitteiden toteuttamisesta vastuualueellaan. Yksikönjohtajat vastaavat operatiivisen kenttätoiminnan ja rikostorjunnan pitkäjänteisestä suunnittelusta ja tulostavoitteiden toteutumisesta. Yksikönjohtajan alaisuudessa yksikössä ovat muu päällystö, alipäällystö, miehistö sekä muu henkilöstö. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Kuva 3: Poliisilaitoksen hallinnollinen organisaatio (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011)

2.2.1 Operatiiviset johtosuhteet

Yleisjohtaja

Paikallispoliisissa tulee aina olla yleisjohtajaksi määrätty päällystöön kuuluva poliisimies, joka vastaa poliisilaitoksen kenttätoiminnan operatiivisesta johtamisesta työvuoronsa aikana yksikön johdon linjausten mukaisesti (kuva 4). Yleisjohtaja tukee yksikön johtoa ja varmistaa poliisin operatiivisen kenttätoiminnan johtamisen. Poliisilaitoksen yleisjohtaja vastaa alueensa yleisjohtamisesta virka- ja painopisteaikoina. Muuna aikana yleisjohtajana toimii johtokeskuksessa oleva johtokeskusalueen yleisjohtaja. Myös virka-aikana yleisjohtovastuu voidaan erikseen sovittavissa yksittäistapauksissa siirtää johtokeskusalueen yleisjohtajalle, mikäli poliisilaitoksen oma yleisjohtaja on estynyt. Virka- ja painopisteaikoina poliisilaitoksen yleisjohtaja on poliisin operatiivisen kenttätoiminnan tehtävissä työskentelevän sekä tehtävillä johdettavanaan olevan muun henkilöstön esimies. Virka-ajan ulkopuolella poliisilaitoksen yleisjohtaja on poliisipäällikköä, apulaispoliisipäällikköä ja yksikönjohtajaa lukuun ottamatta toimialueensa koko henkilöstön esimies. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Tilanneorganisaatiossa yleisjohtaja vastaa johtovastuun otettuaan koko poliisitoiminnan johtamisesta kyseisellä tehtävällä. Alkuvaiheessa yleisjohtaja toimii yleensä sekä päivittäisen toiminnan että tilanneorganisaation yleisjohtajana. Roolit yleensä eriytetään tilanteen pitkityessä. Poliisilaitoksen yleisjohtajan tehtäviin voi kuulua oman poliisilaitoksen alueen valvonnan ja hälytystoiminnan taikka tutkintatoiminnan tulostavoitteiden toteutumiseen liittyviä tehtäviä, mutta yleisjohtotehtävät ovat ensisijaisia. Yleisjohtaja vastaa toimialueensa tilannekuvasta, resursseista ja muista toimintavalmiuteen vaikuttavista asioista. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Poliisilaitos voi nimetä yleisjohtajaksi ainoastaan yleis- ja kenttäjohtajatutkinnon taikka johtamisen kenttäkouluttajatutkinnon suorittaneen päällystöön kuuluvan poliisimiehen, jonka tutkinto on voimassa. Poikkeuksellisissa tapauksessa, jos tällaista henkilöä ei ole saatavilla

yksittäiseen työvuoroon, voidaan yleisjohtajaksi määrätä muu päällystään kuuluva poliisimies. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Kenttäjohtaja

Poliisilaitoksessa on yleisjohtajan alaisuudessa kenttäjohtaja, joka vastaa alueellaan operatiivisen kenttätoiminnan työnjohtamisesta kentällä. Kenttäjohtaja on määrätty työvuorosuunnittelun yhteydessä koko vuorokauden ajalle. Poliisilaitos voi olla jaettu useampaan kenttäjohtoalueeseen, joilla jokaisella on oma kenttäjohtaja. Poliisilaitos voi nimetä kenttäjohtajaksi ainoastaan yleis- ja kenttäjohtajatutkinnon taikka johtamisen kenttäkouluttajatutkinnon suorittaneen poliisimiehen, jonka tutkinto on voimassa. Poikkeuksellisessa tapauksessa, jos tällaista henkilöä ei ole saatavilla yksittäiseen työvuoroon, voidaan kenttäjohtajaksi määrätä muu poliisimies. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

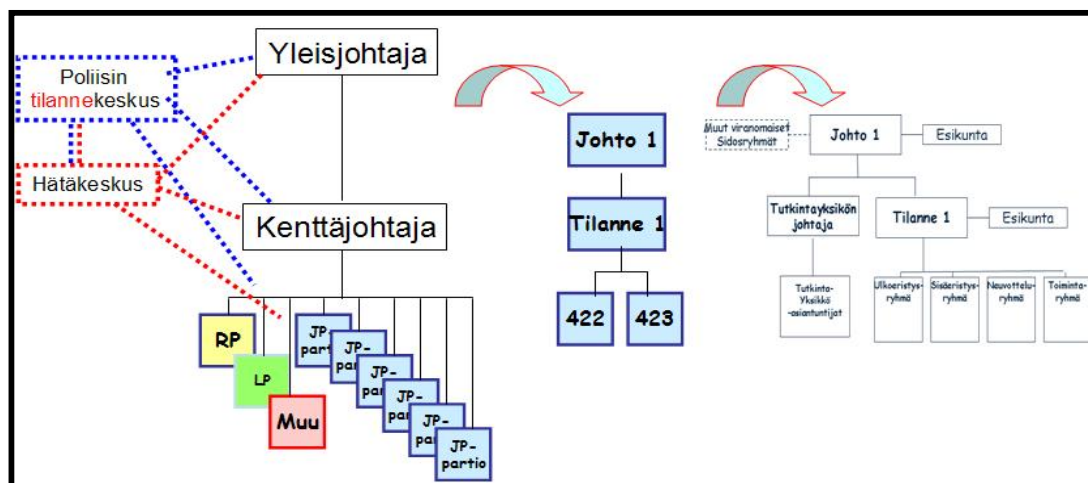
Tilannejohtaja

Tilanneorganisaatiossa tilannejohtaja on poliisimies, joka vastaa kentän toiminnan johtamisesta tilanneorganisaatiossa. Tilanneorganisaatiolla tarkoitetaan vähintään kahden partion muodostamaa tilapäistä organisaatiota, johon on määrätty tilannejohtaja. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

Ryhmänjohtaja ja partionjohtaja

Ryhmänjohtajan ja partionjohtajan vastuusta ja esimiehisyydestä on säädetty poliisilain 4 §:n 3 momentissa: "Paikallispoliisissa tai poliisin valtakunnalliseen yksikköön kuuluvassa poliisiyksikössä partion-johtajaksi tai ryhmänjohtajaksi määrätty poliisimies on samaa tehtävää suorittavan kahden tai useamman poliisimiehen esimies, jollei johtosuhteista ole muuta määrätty." Säännöksen perusteella partion-johtaja ja ryhmänjohtaja toimivat työnjohtajina ja vastaavat siitä, että partiolle tai ryhmälle annetut tehtävät suoritetaan.

Päivittäisessä toiminnassa ryhmänjohtaja on poliisimies, joka toimii jonkin valvontaa taikka muuta toimintaa suorittavan ryhmän johtajana. Tilanneorganisaatiossa ryhmänjohtaja on poliisimies, joka johtaa tilannejohtajan alaisuudessa oman ryhmänsä tai yksikkönsä toimintaa. Partionjohtaja vastaa hätäkeskuksen sekä poliisin johto- tai tilannekeskuksen välittämän taikka muuten tietoonsa tulleen poliisille kuuluvan tehtävän suorittamisesta. (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011.)

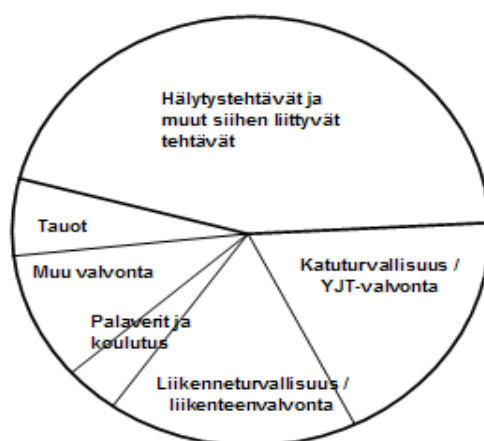
Kuva 4: Poliisin operatiiviset johtosuhteet ja siirtyminen tilanneorganisaatioon (Poliisiammatikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011)

2.3 Poliisin kenttätöön rakenne ja perustehtävä

Valvonta- ja hälytystoiminnassa kenttäpartiotyön rakenne koostuu sidotusta ja vapaasti ohjattua työajasta. Sidottuun työaikaan kuuluvat hälytystehtävien hoitaminen ja muut siihen liittyvät tehtävät sekä muut erikseen määrätyt tehtävät. Vapaasti ohjattua työaika on ne muut poliisitehtävät, jotka eivät ole hälytystehtävien hoitamista. Näitä tehtäviä ovat muun muassa erilaiset valvontatehtävät (järjestyksenvalvonta, liikennevalvonta, jne.) partioalueella. Näitä tehtäviä (hälytystehtävät ja muut valvontatehtävät) kutsutaan kenttätöön perustehtäviksi, työtavoitteiden mukaiseksi toiminnaksi. Strategiat, toimintalinjat ja toimintasuunnitelmat ohjaavat toimintaa tavoitteiden suuntaisiksi. Ei riitä, että ne suunniteltu paperille vaan ne on jalkautettava jokapäiväiseen toimintaan siten, että kaikkien toiminta on etukäteen sovittujen tavoitteiden mukaiset; pitää olla yhteinen näkemys työn sisällöstä. Perustehtävän ymmärtäminen ja tekeminen on tärkeintä, jotta päästään haluttuun päämäärään. Perustehtävän tavoitteet ja tekeminen unohtuu välillä niin esimiehiltä kuin alaisiltakin ja silloin tehdään töitä mukavuusalueella eli tehdään niitä asioita joita itse katsoo mukavaksi tehdä ja ohohdetaan organisaation tavoitteet. Esimiehen tehtävä palauttaa henkilöstö takaisin perustehtävään ja valvoa, että he toimivat sen mukaisesti. Esimiehen on huolehdittava myös siitä, että alaisilla on puitteet ja toimintaedellytykset tehdä perustehtävää (Järvinen 2005, 27-28).

Kuvassa 5 on kuvattu hälytyspartiossa olevan poliisipartion päivittäisen työn rakenne. Ensimmäisessä hoidetaan hälytystehtävät ja muut siihen liittyvät tehtävät ja sen jälkeen tehdään muuta suunnitelmien mukaista valvontaa. Valvonnan suunnitelmat on tehtävä siten, että ne tukevat poliisilaitoksen tulostavoitteita ja niiden painopiste vaihtelee ajankohdan mukaan. Lähtökohta päivittäisissä valvonnan perustyössä tulisi olla sellainen, että joka vuorossa tehdään, hälytystehtävien lisäksi, ainakin yjt - valvonta (yleinen järjestys ja turvallisuus) ja liikennevalvontaa. Kenttäryhmissä valvonnan tekemisestä ja toteuttamisesta vastaavat vuorojen

kenttäjohtajat sekä partioissa partionjohtajat. Valvonnan suunnittelusta ja kohdentamisesta vastaa valvonta- ja hälytystoimintayksikön päällystö. Hälytystehtävien ensisijainen hoitaminen tarkoittaa joissakin työvuoroissa sitä, että perusvalvontaa ei ehditä tekemään ja taas vastaavasti on vuoroja jolloin valvontaa pystytään tekemään iso osa työajasta.

Kuva 5: Poliisin kenttätöiden rakenne

Poliisin hälytystehtävien (kiireellisyysluokat A ja B) toimintavalmiusaikojen seuranta on valtakunnallisesti ja paikallispoliisissa valvonta- ja hälytystoiminnan tärkein seurantamittari, muut tehtävät hoidetaan näiden hälytystehtävien jälkeen. Hälytystehtävät hoidetaan kokonaisuudessa varsin hyvin ja poliisilaitosten toimintaympäristöön nähden nopeasti, mutta muun valvonnan tekemiseen tilastojen perusteella on kehittämisen ja tehostamisen varaa. Avainasemassa ovat toiminnan suunnitelmallisuus, esimiestyö ja perustyön tekeminen tavoitteiden mukaisesti.

2.4 Poliisin hallintouudistus (Pora III) 1.1.2014

Poliisin organisaatio uudistuu 1.1.2014 alkaen (kuva 6). Nykyisessä organisaatiossa Poliisihallitus johtaa kahtakymmentäneljää (24) poliisilaitosta, Liikkuvaa Poliisia, Keskusrikospoliisia, Suojelupoliisia, Poliisi ammattikorkeakoulua sekä Poliisin tekniikkakeskusta. Uudessa organisaatiossa Poliisihallitus johtaa yhtätoista (11) poliisilaitosta, Keskusrikospoliisia, Suojelupoliisia, Poliisi ammattikorkeakoulua sekä Poliisin tekniikkakeskusta. Liikkuva Poliisi lakkautetaan ja sen resurssit jaetaan poliisilaitoksiin perustettaviin liikennevalvontayksiköihin (ns. liikennepoliisi). Uudistuksen tarkoituksena on poliisin talouden tasopainotus niin, että poliisin toiminnalliset tulokset pysyvät nykyisellä tasolla.

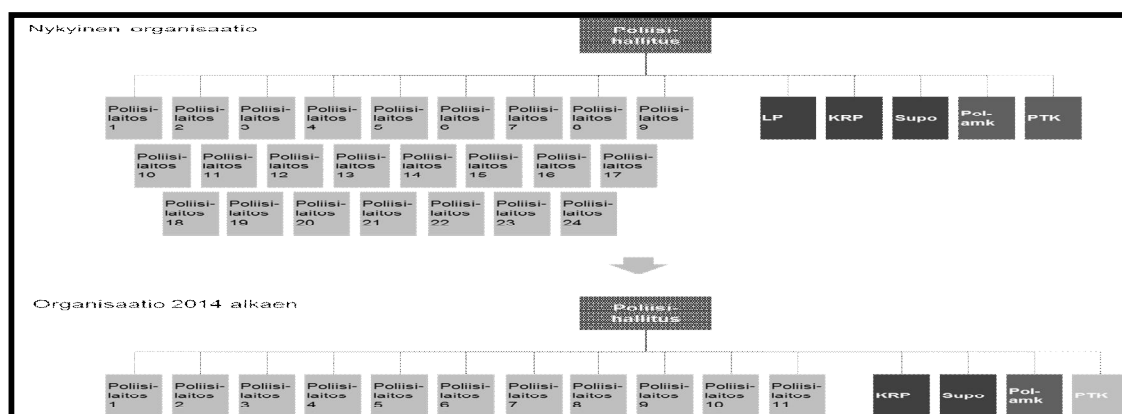
Kymmenen (10) keskeistä uudistusta

1. Poliisilaitosten määrä vähenee 24:tä 11:een
2. Liikkuva Poliisi yhdistyy paikallispoliisiin
3. Poliisihallitusta kevennetään ja keskitetään
4. Aluehallintovirastojen poliisin vastuualueet puretaan

5. Keskusrikospoliisin toimintaa keskitetään
6. Poliisiammattikorkeakoulu ja Suojelupoliisi tehostuvat
7. Tutkintorakenne ja opintoedut uudistetaan
8. Palveluverkkoa uudistetaan
9. Poliisihallinnon johtamisjärjestelmää kehitetään

(Uudistuva poliisi 2014, Sisäasiainministeriön julkaisu)

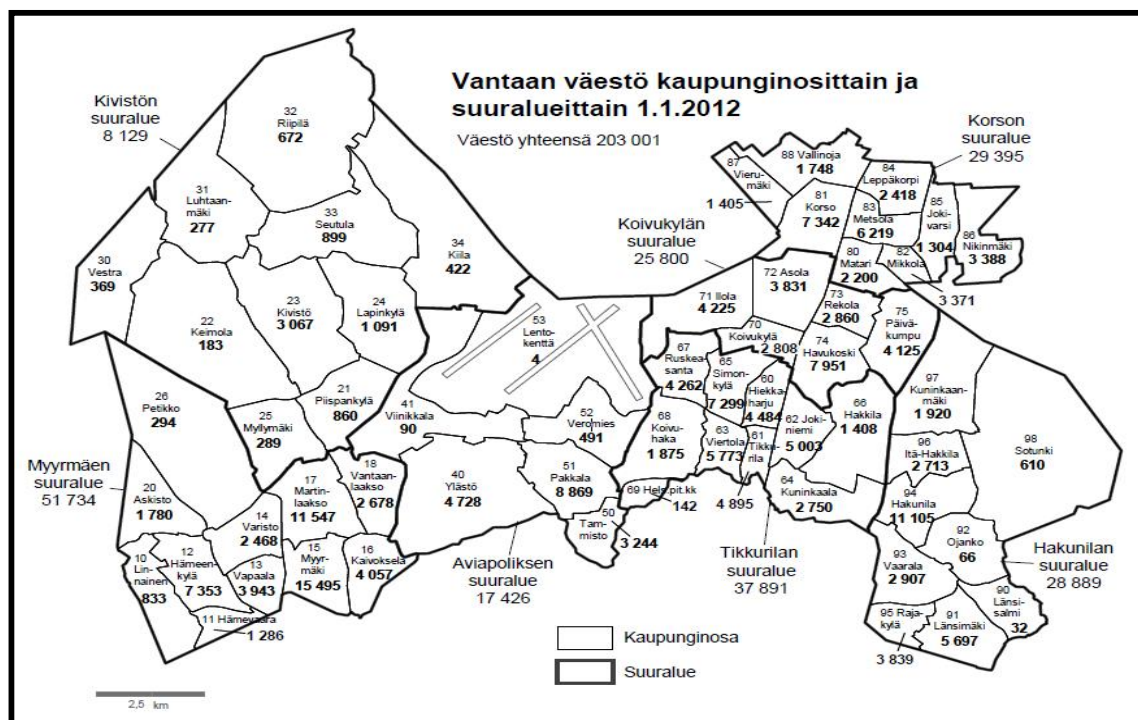
Uudistuksessa Itä- ja Keski-Uudenmaan poliisilaitokset yhdistyvät sekä Helsinki-Vantaan lentokenttä tulee toiminta-alueeksi. Poliisilaitoksen nimeksi tulee Itä-Uudenmaan poliisilaitos.

Kuva 6: Poliisin organisaatio ennen ja jälkeen Pora III uudistuksen

3 Vantaan kaupunki

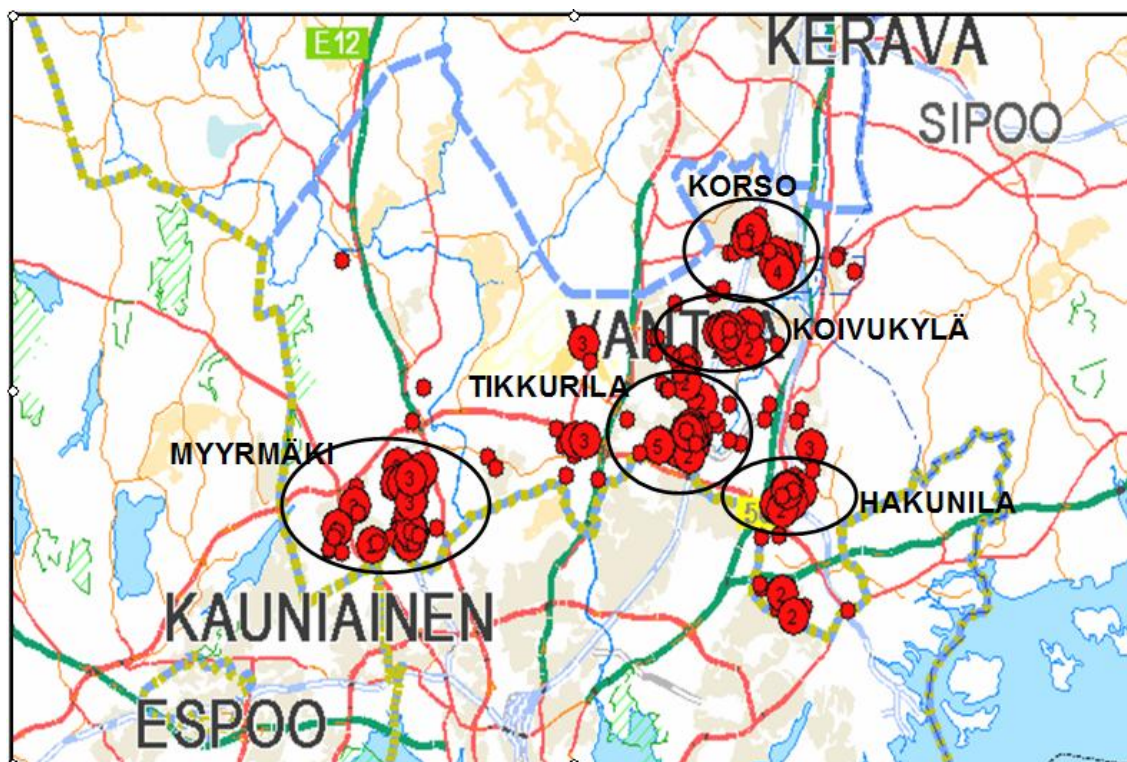
Vantaan kaupunki on Suomen neljänneksi suurin kaupunki, jossa asuu 203 000 asukasta (1.1.2012). Kaupungin vuosittainen väestökasvuennuste on 1.1 %. Vantaa jakautuu seitsemään suuralueeseen (Myyrmäki, Kivistö, Aviapolis, Tikkurila, Hakunila, Koivukylä ja Korso) sekä kaupunginosia on kaikkiaan 61 (kuva 7). Vantaan alueella on Helsinki-Vantaan lentokenttä, pääväylistä Hämeenlinnanväylä, Tuusulanväylä, Lahdenväylä ja Porvoonväylä, pohjoisen menevä päärata, Martinlaakson rata sekä rakenteilla oleva Kehärata (valmis 2014 lopulla).

Kuva 7: Vantaan kartta: kaupunginosat, suuralueet ja väestöjakauma

Poliisitoiminnallisesti Vantaa kaupunki on Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen vastuualueella, johon kuuluvat Vantaa, Porvoo ja Loviisan kaupungit sekä Askolan, Lapinjärven, Myrskylän, Pukkilan ja Sipoon kunnat. Poliisitehtäviä poliisilaitoksen alueella vuosittain on n. 70000, joista Vantaalla n. 52500 ja kirjattuja rikosilmoituksia n. 50000, Vantaa n. 40000. Poliisilaitoksen pääpoliisiasema sijaitsee Vantaan Tikkurilassa. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueen poliisitehtävistä ja rikoksista n. 75 % tapahtuu Vantaan kaupungin alueella. Poliisilaitos on toiminnallisesti (rikosilmoitukset, hälytystehtävät) yksi valtakunnan vilkkaimmista.

Vantaan kaupungin hallinnollinen keskus on Tikkurila, mutta selkeä ns. kaupunkimainen keskusta ainakin toistaiseksi vielä puuttuu. Yleisillä paikoilla tapahtuvat häiriökäyttäytymiset sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset painottuvat Myyrmäen, Tikkurilan, Koivukylän, Korson ja Hakunilan keskustoihin. Kartalla (kuva 8) on alueilla tapahtuneet pahoinpitelyrikokset ajalla 1.1.-30.9.2012. Alueet ovat olleet samat vuodesta toiseen.

Kuva 8: Vantaalla tapahtuneet pahoinpitelyrikkokset (1.1.-30.9.2012)

Rikoksista ja häiriöistä huolimatta Vantaan kokonaisturvallisuus poliisin silmin katsoen on kuitenkin varsin hyvällä tasolla. Poliisin toimintavalmiusaika kiireellisissä hälytystehtävissä (A ja B-kiireellisyysluokan tehtävät) on valtakunnallisesti hyvällä tasolla ja muuta valvontaa tehdään varsin monipuolisesti.

3.1 Turvallisuusyhteistyö

Turvallisuusyhteistyö Vantaalla viranomaisten ja toimijoiden kanssa on jo vuosia ollut aktiivista ja kokoajan kehittyvää. Yhdessä (kaupunki, poliisi, pelastuslaitos, seurakunta) laaditun turvallisuussuunnitelman mukaisia päätoimintalinjojen tavoitteisiin pyritään laaja-alaisella yhteistyöllä. Yhteistyön (viranomaiset, järjestöt, yhteisöt ja muut toimijat) laaja-alaisuus on suomalaisen yhteiskunnan vahvuus turvallisuustyössä.

Vantaan turvallisuussuunnittelun päätoimintalinjat vuosina 2009-2012 olivat:

1. Onnettomuuksien - tapaturmien ehkäisy
2. Lähiyhteisö- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy
3. Paikallisen häiriökäyttäytymisen ehkäisy → katuturvallisuus

Lisäämällä kaupunginosien turvallisuutta ja viihtyisyyttä vähennetään häiriökäyttäytymistä ja vahingontekoa keskusta-alueilla ja muilla yleisillä paikoilla. Tavoitteena on kehittää ja ylläpitää toimivaa eri tahojen yhteistyöverkostoa, jonka avulla ehkäistään häiriökäyttäytymistä.

Sujuvalla yhteistyöllä tavoitellaan myönteistä ilmapiiriä ja turvallisuutta kaupunginosissa ja yleisillä paikoilla. Toimintalinjan vetovastuu on poliisilla.

4. Julkisten rakennusten ja -tilojen vahingontekojen ehkäisy

5. Ympäristöturvallisuus

6. Joukkoliikenteen turvallisuus

7. Kauppakeskusten ja suurtapahtumien turvallisuus

8. Liikenneturvallisuus

(Vantaan turvallisuussuunnitelma 2009-2012.)

Vantaan kaupungin turvallisuussuunnittelun päätoimintalinjat vuosille 2013-2016 ovat tällä hetkellä (huhtikuu 2012) vielä valmistelussa, mutta kaupungin katuturvallisuuteen liittyvä toimintalinja tulee säilymään uudessakin turvallisuussuunnitelmassa.

4 Käsitteitä

4.1 Poliisin tehtävä

Poliisilain (493/1995) 1 §:n mukaan poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Poliisin on suoritettava myös muut sille erikseen säädetyt tehtävät ja annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua.

Poliisilaissa erityisesti korostetaan häiriöiden ja rikosten ennalta estämistä sekä laaja-alaista turvallisuusyhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Jokaisella toimijalla on oma tärkeä roolinsa oman alueensa turvallisuuden ylläpitämisessä, kehittämisessä sekä viihtyvyyden parantamisessa. Hyvä turvallisuustilanne on monen tekijän yhteistulos.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on poliisin tehtäväkuvauksen perinteisiä käsitteitä ja sen sisältö on laaja ja osaksi jäsentymätön. Poliisilain esitöiden mukaan "yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen on katsottu kuuluvan kaiken sellaisen poliisitoiminnan, jonka tarkoituksena on luoda ja ylläpitää turvallista ja viihtyisää elin- ja toimintaympäristöä yhteiskunnan jäsenille, torjua ja estää ennakoita oikeudenloukkauksia ja häiriöitä sekä poistaa tapahtuneet häiriöt ja selvittää tapahtuneet oikeudenloukkaukset. Ennaltaehkäisy laajassa mielessä tarkoittaa rikostorjuntaa kokonaisuudessaan. Suppeassa mielessä ennaltaehkäisevällä toiminnalla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joihin voidaan ryhtyä ennen yksittäisen rikoksen tapahtumista". (Poliisilaki II, 57 - 58.)

Suomessa poliisitoiminta perustuu paikallispoliisijärjestelmään, jossa paikalliset poliisilaitokset varsin itsenäisesti valitsevat keinot tulossopimuksissa määriteltyjen tavoitteiden saavut-

tamiseksi. Poliisilaitosten tulokset yhdessä muodostavat koko hallinnon valtakunnalliset tulokset.

4.2 Häiriökäyttäytyminen

Tässä työssä häiriökäyttäytymisellä tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan normien vastaista käyttäytymistä, jotka aiheuttavat ihmisissä tai ihmiset kokevat turvattomuutta ja häiriötä yleisillä paikoilla. Niitä ovat muun muassa erilaiset lainvastaiset teot (omaisuuteen ja henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, julkijuopottelu, jne.), yleiset moraalikäsitkelyt huonosta käyttäytymisestä (tapauskohtaisia, kaikki ei ole) ja yleensäkin käyttäytyminen, joka aiheuttaa pahennusta ja häiriötä ympäristölleen (mm. meluaminen, nahistelu, sotkeminen). Häiriön tai tehtävän tulee olla sellainen, että se poliisin toimialaan ja valtuuksiin kuuluva. Poliisille tulevien ilmoitusten perusteella eniten häiriötä yleisillä paikoilla aiheuttavat päihytyneet henkilöt sekä erikokoisiin ryhmiin kokoontuneet nuoret.

Ihmiset kokevat häiriökäyttäytymisen erilailla ja sen takia poliisin pitää "mitoitaa" häiriökäyttäytymistehtävien toimenpiteet tilanteeseen sopivalla tavalla. Toimenpiteisiin vaikuttavat muun muassa häiriön ajankohta ja paikka, häiriönaiheuttajat, häiriön laatu, häiriön vaikutus ympäristöön, häiriön toistuvuus, osittain kansalaisten mielipiteet sekä partiolle annetut organisaation toimintaohjeet. Poliisin toimenpiteiden pitää olla oikeassa suhteessa aiheutettuun häiriöön ja pääsääntöisesti keskivertokansalaisen yleisesti hyväksymiä.

4.2.1 Alkoholi

Alkoholi liittyy oleellisesti häiriökäyttäytymiseen, tapaturmiin ja väkivaltarikoksiin. Alkoholi on yleisimmin käytetty onnettomuusriskiä nostava päihde Suomessa: joka kolmas kuolemaan johtavan tapaturman uhri on Suomessa alkoholin vaikutuksen alaisena. Alkoholin käyttö on vahvasti yhteydessä väkivaltaiseen käyttäytymiseen. 2000-luvulla poliisin tietoon tulleista henkirikoksiin syyllistyneistä noin 60 prosenttia ja pahoinpitelyrikoksiin syyllistyneistä noin 65 prosenttia on ollut alkoholin vaikutuksen alaisina. (Luhtanen, Tamminiemi & Varamäki 2012, 9 - 10). Alkoholihaittojen vähentäminen on yksi keskeisimpiä, syrjäytymisen estämisen lisäksi, asioita kokonaisturvallisuuden kannalta.

4.3 Katuturvallisuudesta

4.3.1 Yleinen järjestys

Yleisellä järjestyksellä tarkoitetaan normaalin tilan säilymistä lähinnä yleisillä paikoilla. Keskivertokansalaisen arvomaailman mukainen rauhallinen tila tekee mahdolliseksi ihmisten välisen tavanomaisen kanssakäymisen. Normaaliin tilaan kuuluu se, ettei kukaan häiritse rauhaa enempää kuin paikan tai tapahtuman luonteeseen nähden on soveliaista. Yleiseen järjestykseen kuuluu myös se, ettei rauhaa häiritä ihmisten enemmistöä loukkaavalla huonolla käytök-

sellä. Huonon käytöksen arviointiin vaikuttavat muun muassa aika, paikka ja muut olosuhteet. (Järjestyslaki, 6.)

4.3.2 Turvallisuus

Turvallisuus on hyvin laaja käsite ja se syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta (kuva 9). Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti hätätilanteissa ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan.

Turvallisuus arvona merkitsee varmuutta, luotettavuutta, levollisuutta ja vaarattomuutta. Turvallisuuden tunne syntyy, kun jokin vaara, riski tai uhka on poissa, jää toteutumatta tai sen toteutumiseen on varauduttu niin hyvin, että yksilön olemassaolo ei vaarannu. Turvallisuudeksi voidaan kutsua tilannetta, jossa riskit ovat hyväksyttävällä tasolla. Turvallisuus tarpeena ilmenee ensinnäkin ulkoisen turvallisuuden tarpeena, suojautumisena ulkoisia vaaroja kohtaan. Turvallisuuden tarve motivoi ulkoisilta vaaroilta ja riskeiltä suojautumiseen. Ihminen, joka ei tiedosta riskejä, eikä koe epävarmuutta, tuntee olonsa turvalliseksi. (Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisuja 8/2007, 1.)

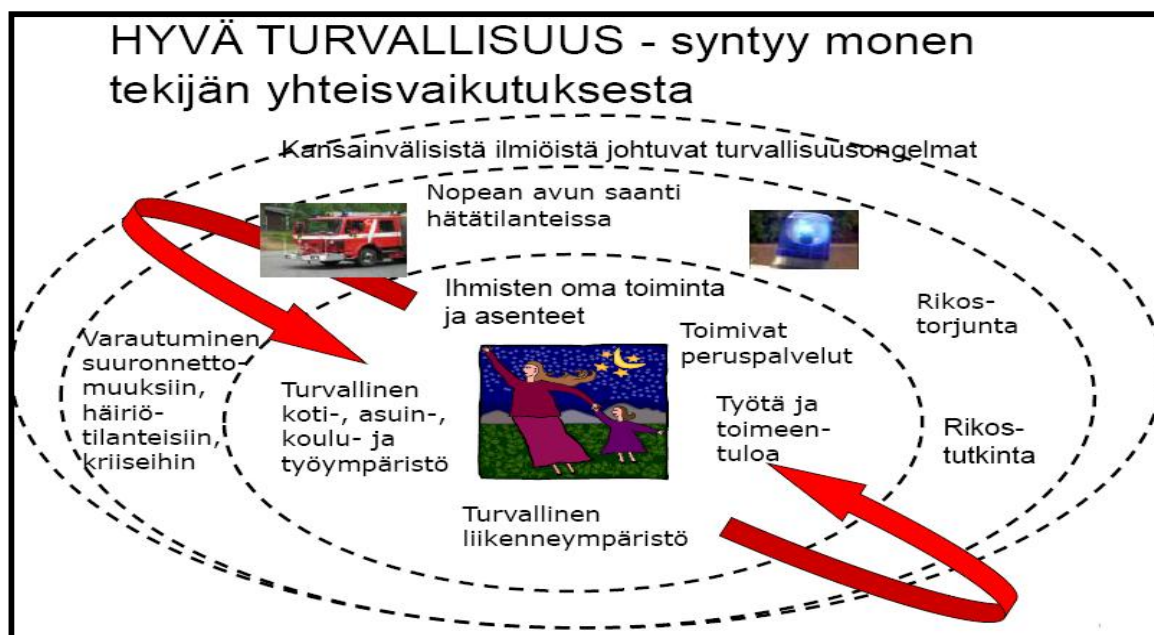
Turvallisuudella tarkoitetaan myös sellaista tilannetta, jossa ihmiset voivat pelkäämättä ja toisten estämättä käyttää heille kuuluvia perusoikeuksia oleskella ja liikkua yleisillä paikoilla. Sillä tarkoitetaan lähinnä henkilökohtaisen koskemattomuuden (henki, terveys, ruumiillinen koskemattomuus) suojaa, mutta myös turvaa omaisuuteen ja muihin perusoikeuksilla suojattuihin oikeushyviin kohdistuvia loukkauksia vastaan. Epäjärjestys ja häiriökäyttäytyminen aiheuttavat turvattomuutta ja turvattomuuden tunnetta, pelkoa uhkaavasta rikoksesta. (Järjestyslaki, 6.)

Turvallisuus tarkoittaa vaaran (riskin) poissaoloa ja turvallisuus esiintyy siis ilmiönä kaikkialla, missä esiintyy jonkinlaista vaaraa. Maailman monimutkaistuessa, verkottuessa turvallisuuden piirteet uudistuvat. Turvallisuus on myös suhteellinen määre, koska se on (usein) absoluuttisesti mahdotonta. Turvallisuutta uhkaavaa vaaraa ei pystytä useinkaan poistamaan kokonaan, vaan kyse on uhan vähentämisestä ja siitä paljonko uhan vähentämiseen halutaan panostaa. Turvallisuus-termiä käytetään viittaamaan esimerkiksi sotiin (sotilaallinen turvallisuus), rikollisuuteen, onnettomuuksiin, työhön (työturvallisuus), elintarvikkeisiin, liikenteeseen tai tietoturvaan. (Wikipedia.)

Täydellistä turvallisuutta ei siis ole eikä sitä ehkä ole viisasta edes tavoitella. Ei voida tuuditautua siihen, että turvallisuutemme on taattu ja ettei meitä uhkaa mikään. Oma tai yhteinen turvallisuus on mitoitettava omien tai yhteisten resurssien ja arvostusten mukaisesti ja ym-

märrettävä jäljelle jäänyt riski tai turvattomuus ja on elettävä sen tuoman epävarmuuden kanssa.

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan mukaan sellaista yhteiskunnan olotilaa, jossa väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. (Turvallisempi huominen, Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012, 8.)

Kuva 9: Turvallisuus - monen tekijän yhteisvaikutus, Sisäisen turvallisuuden ohjelma (Mankkinen 2012, 3)

4.3.3 Turvallisuuden tunne

Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat yksittäiset omat kokemukset, lähipiirin kokemukset ja median välittämä kuva turvallisuudesta. Riippumatta syntyvästä ihminen kokee sen aitona ja oikeana. Turvallisuuden tunne syntyy, kun jokin vaara, riski tai uhka on poissa, jää toteutumatta tai sen toteutumiseen on varauduttu niin hyvin, että yksilön olemassaolo ei vaarannu. (Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisu 8/2007, 1.)

Tunteena turvattomuus liittyy yleensä tulevien tapahtumien ennustamattomuuteen eli epävarmuuteen. Yksilö tuntee olonsa usein turvattomaksi, jos lähitulevaisuuden uhkakuvat ovat vaikeasti ennustettavia tai -ymmärrettäviä. Tällaisissa tilanteissa yksilö kokee olonsa usein turvattommaksi kuin mitä järkevästi ajatellen olisi tarpeellista.

4.3.4 Yleinen paikka

Yleisellä paikalla tarkoitetaan sellaisia paikkoja, jotka on tarkoitettu yleisesti käytettäväksi tai joita tosiasiallisesti yleisesti käytetään, riippumatta siitä kuka paikat omistaa. Tyypillisiä yleisiä paikkoja ovat tiet, kadut, jalkakäytävät, torit, puistot, uimarannat, urheilukentät, hautausmaat, yleisön käytössä olevat rakennukset, kulkuneuvot, virastot, toimistot ja ravintolat. Yleisten paikkojen ulkopuolelle jäävät kotirauhan suojaamat paikat. Kotirauhan suojaamia paikkoja ovat rikoslain mukaan asunnot, loma-asunnot ja muut asumiseen tarkoitettut tilat, kuten hotellihuoneet, teltat, asuntovaunut ja asuttavat alukset sekä asuintalojen porraskäytävät ja asukkaiden yksityisaluetta olevat pihat niihin välittömästi liittyvine rakennuksineen. (Järjestyslaki, 7.)

4.3.5 Näkyvä poliisipartiointi

Kansalaisten odotuksia poliisin palvelujen suhteen on selvitetty laajasti Suomi - Euroopan turvallisin maa -julkaisussa 2009. Kansalaiset pitävät poliisin palveluista tärkeimpinä hälytyspartion nopeaa saapumista ja rikosten nopeaa selvittämistä. Seuraavaksi tärkeimpinä poliisin palveluksi pidetään poliisin ennalta ehkäisevää toimintaa sekä partioiden hyvää näkyvyyttä. (Lähipoliisitoiminnan strategia 2010, 6.)

Näkyvä poliisipartiointi on poliisin suorittamaa valvontaa tunnuksellisilla ajoneuvolla (auto, skootteri, vene, jne.), polkupyörällä tai jalkaisin. Valvonnan tarkoituksena on valvonta-alueen tapahtumien ennakointi, havainnointi ja puuttuminen yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantaviin tekoihin ja rikoksiin sekä turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisääminen. Kansalaisilta saadun palautteen mukaan taajamien keskustoissa autopartiointilla ei ole samaa ennalta estävää vaikutusta kuin jalkapartiointilla. Poliisin kenttätyön päivittäiseen valvontaan tulisi sisällyttää valvontakohteesta riippuen niin näkyvää autopartiointia kuin jalkapartiointia-kin.

4.3.6 Tietojohtoinen poliisitoiminta

Tietojohtoinen poliisitoiminta on poliisin toiminnan johtamisen malli, jossa korostetaan systemaattisesti kerätyn ja käsitellyn tiedon merkitystä poliisitoiminnan suuntaamisessa ja johtamisessa. Kerättyä tietoa käytetään hyväksi poliisin toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja johtamisessa. (Mälkiä 2008.)

Poliisin operatiivinen analyysijärjestelmä (PONA) antaa poliisille tietoa missä, milloin ja millaisia rikoksia on kirjattu sekä mitä poliisille kuuluvia hälytystehtäviä on poliisille ilmoitettu. Järjestelmä hakee tiedot poliisin rikosilmoitusjärjestelmästä (Patja) ja poliisin tehtävärekisteristä (Häke-kanta) sekä sijoittaa tehtävät karttaan. Analyysijärjestelmässä rikoksia ja hälytystehtäviä voidaan hakea useilla erilaisilla hakuehdoilla, muun muassa päivämäärän, tapahtumapaikan, rikosnimikkeiden ja tehtäväkoodien mukaan. Poliisilaitokset käyttävät hyväkseen

järjestelmästä saatua tietoa kenttätoiminnan suunnittelussa, partiotoiminnan suuntaamisessa ja erilaisissa turvallisuusyhteistyötilaisuuksissa.

Poliisin operatiivinen analyysijärjestelmä (PONA) siis perustuu kansalaisten poliisille ilmoittamiin sekä poliisin oma-aloitteisesti kirjaamiin rikoksiin ja hälytystehtäviin. Siksi myös häiriökäyttäytymiseen liittyvissä tehtävissä pitää muistaa se tosiasia, että läheskään kaikki häiriökäyttäytymiseen liittyvät tehtävät ja paikat eivät kattavasti tule poliisin tietoon. Tämä johtuu muun muassa 1. ilmoittajien erilaisesta ilmoituskynnyksestä, 2. poliisin oma-aloitteisesti havaitsemista häiriöistä ja paikoista ei välttämättä tule niin montaa tehtävämerkintää tehtävärekisteriin, jotta siihen toiminnallisesti reagoitaisiin. Tässä mielessä PONA-järjestelmä voi olla vain yksi tiedonhakumenetelmä, pyrittäessä vähentämään paikallista häiriökäyttäytymistä. Laajemman häiriöalueiden, paikkojen ja aikojen kartoitus vaatii muitakin tiedonhankintamenetelmiä. Näitä ovat kansalaisilta saadut palautteet, alueiden partioiden ja lähipoliisien tiedot, muiden viranomaisten ja toimijoiden tiedot, jne. Häiriökäyttäytymisen ja rikosten ennalta estäminen sekä vähentäminen vaativat laajaa ja aktiivista turvallisuusyhteistyötä alueen toimijoiden kanssa.

5 Kriminologisia rikollisuusteorioita ja poliisin rooli rikollisuuden torjunnassa

5.1 Yksilö-, prosessi-, rakenne- ja tilannekeskeinen teoria

Kriminologia eli rikollisuuden yhteiskuntatieteellinen tutkimus sisältää lukuisia teorioita, jotka pyrkivät selittämään rikollista toimintaa. Teoriat voidaan ryhmitellä esimerkiksi yksilö-, prosessi-, rakenne- ja tilannekeskeisiin teorioihin. (Laitinen & Nyholm 1995, 71.)

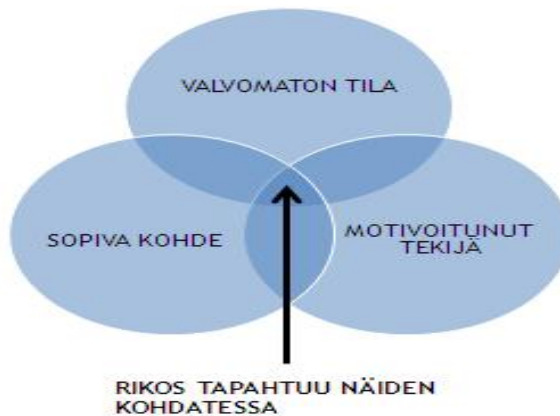
Yksilöteoriat pyrkivät selittämään rikollisuutta rikosentekijän persoonallisuuden tai ominaisuuksien avulla. Rikollisuuden torjunta on keskittynyt tutkimaan motivaatiotekijöitä ja kehittymismahdollisuuksia. Nykyisin yksilöteorioiden pääpaino on yksilön kehityksen ymmärtämistä kuntoutusta ajatellen. (Laitinen & Nyholm 1995, 71.)

Prosessiteoriat korostavat yksilön ja hänen lähiympäristönsä (perhe, kaveripiiri, jne.) välisen suhteen merkitystä rikollisuuden säätelyssä. Nämä suhteet joko estävät tai tekevät mahdolliseksi rikosten tekemisen. Teoria olettaa, että rikollinen elämäntapa ja muut epäsosiaalisen käyttäytymisen muodot omaksutaan erityisesti lapsuuden ja nuoruuden aikana. (Laitinen & Nyholm 1995, 71.)

Rakenneteorioissa rikollisuus nähdään ensisijaisesti yhteiskunnan taloudellis-sosiaalisista syistä johtuvaksi. Yksilöt pyrkivät sopeutumaan rakenteellisiin ristiriitaisuuksiin ja vajavaisuuksiin erilaisilla sopeutumismekanismilla, josta rikollisuus on yksi. Rakenneteorioiden eri muunnelmat ovat luoneet perustan useille sosiaalipoliittisille uudistuksille ja ne korostavat yhteisön vastuuta rikollisuudesta. (Laitinen & Nyholm 1995, 72.)

Tilanneteoriat korostavat rikoksentekomahdollisuuksien merkitystä rikollisuuden sääntelyssä. Näissä painotetaan välittömien tilannetekijöiden ensisijaisuutta, eli rikos on mahdollinen, kun tekijä on riittävän motivoitunut, sopiva kohde on olemassa ja valvonta peittää. Teorian mukaan rikostilaisuuksien määrä ja valvonta vaikuttavat suuresti rikollisuuden määrään ja muotoihin. (Laitinen & Nyholm 1995, 72.) Teoria perustuu olettamukseen, jonka mukaan ihmiset tekevät päätöksen rikoksen tekemisestä ja tilanteeseen liittyvät tekijät vaikuttavat tämän päätöksen tekemiseen (Laitinen & Aromaa 2005, 99).

Lawrence Cohen ja Marcus Felson kehittivät rutiiniaktiiviteettimallin (kuva 10), jossa on samoja piirteitä kuin Laitisen ja Nyholmin mainitsemissa tilanneteoriassa. Mallin mukaan useimmat rikokset edellyttävät toteutuakseen vähintään kolme seikkaa eli motivoitunut tekijä, sopiva kohde ja rikoksen estävän kontrollin puute (esim. muut ihmiset ja laitteet). Minkä tahansa näiden kolmen tekijän puuttuminen riittää yleensä siihen, että rikosta ei tapahdu. Rikoksen kohteiden lisääntyminen sekä valvonnan samanaikainen puuttuminen voi lisätä huomattavasti rikollisuutta, vaikka tekijöiden motivaatiotaso pysyy samana. Näin kontrollin merkitys korostuu. (Heiskanen 2002, 98.)

Kuva 10: Rutiiniaktiiviteettimalli

Kriminologian kehitysteoriat perustuvat ajatukselle, että ei ole tekijöitä, jotka pystyvät selittämään rikollisuutta kaikkien kohdalla, vaan erilaiset tekijät vaikuttavat eri ryhmien mahdolliseen rikoskäyttäytymiseen. Monet tekijät vaikuttavat siihen, millaiseksi ihmisen "rikollinen ura" muodostuu eli missä määrin ja kuinka pitkän ajanjakson aikana, jos ollenkaan, ihminen syyllistyy rikoksiin. Yksilön rikoskäyttäytyminen ei ole yhtenäinen jatkumo lapsuudesta aikuisuuteen, eikä eri elämänvaiheiden käyttäytymisen perusteella voida tehdä varmoja päätelmiä tulevasta. Rikoskäyttäytyminen vaihtelee eri ikäkausina ja voi kehittyä eri suuntiin elämäntilanteiden muuttuessa. (Salmi 2004, 41-42.)

Kokemukseni mukaan yleisillä paikoilla tapahtuvaa häiriökäyttäytymistä ja rikollisuutta pystytään parhaiten torjumaan tilanneteorian ja rutiiniaktiiviteettimallin mukaisesti eli eri tavoin pyritään vaikuttamaan häiriötä ja rikoksia edeltäviin olosuhteisiin ja tällä tavoin vähentämään häiriökäyttäytymistä sekä rikollisuutta tietyissä tilanteissa. Keinoina mm. valvonta, ympäristön vaikutus ja suunnittelu, valaistus, yhteistyö alueen toimijoiden kanssa, jne. Toiminnalla pyritään vaikuttamaan tekijän motivaatioon heikentävästi, estämään sopivan kohteen löytyminen sekä lisäämään valvontaa tai sen tunnetta. Poliisin suorittaman näkyvän valvonnan (jalkautuminen, autopartiointi) yksi tavoitteista on ennalta estää rikoksia.

5.2 Poliisin rooli rikollisuuden torjunnassa

Poliisin rooli rikollisuuden torjunnassa on kaksijakoinen ja riippuen siitä puhutaanko rikostorjunnasta vai rikoksentorjunnasta. Hyvään tai edes kohtuulliseen lopputulokseen pääsyn edellytyksenä on, että poliisi on keskityttävä molempiin asioihin samanaikaisesti. Rikostorjuntaa on ne poliisityypit, joilla pyritään sanktiovarmuuteen ja kiinnijäämisriskin lisäämiseen. Rikoksentorjunnan tavoitteena on vähentää rikoksia ja lisätä turvallisuutta. Rikokset pyritään ehkäisemään. Kaikki toimet, jotka ehkäisevät rikoksia ovat rikoksentorjuntaa. Rikosten ehkäisemisessä keskeisintä on nimenomaan rikosten aiheuttamien vahinkojen ehkäisy. (Kyntäjä 2004.)

5.3 Rikoksentorjunnan strategioita

Rikoksentorjunnassa on kahdenlaisia strategioita, ensinnäkin ehkäistään rikoksia ja toiseksi ehkäistään sitä, että yksilöistä ei tule rikollisia tai että he eivät jatka rikosten tekemistä. Pysyvien tulosten saavuttamiseksi on pyrittävä kumpaankin. Paikallista rikoksentorjuntatyötä painottava sisäisen turvallisuuden ohjelma pyrkii eri rikoksentorjunnan strategiat kattavaan yhteiseen toimintapolitiikkaan rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi. Toimiva yhteisö ehkäisee rikoksia ja edistää turvallisuutta. Rikoksentorjuntaa tuleekin kehittää juuri paikallisyhteisöissä. Myös rangaistukset ehkäisevät rikollisuutta, mutta rajoitetusti. Rikosten ehkäiseminen vaikuttaa rikollisuuteen rangaistuksia tehokkaammin (Kyntäjä 2004). Poliisi ei kuitenkaan voi yksin vaikuttaa kovin paljon rikollisuuteen tai sen ennaltaehkäisyyn vaan rikollisuus ja sen ennaltaehkäisy on kaikkien tehtävä. Tähän perustuu 1990-luvulla Suomessa omaksuttu poliisiorganisaation lähipoliisiajattelu ja 2000-luvun lopulla tehostunut eri viranomaisten ja muiden toimijoiden välinen turvallisuusyhteistyö ja kuntien ja kaupunkien turvallisuussuunnitelmien laatiminen.

Poliisin tehtävänä poliisilain 1§:n mukaan on laillisen oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito sekä rikosten ennaltaehkäiseminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Demokraattisessa oikeusvaltiossa poliisin valtaa rajoitetaan, koska kansalaisille taataan näin mahdollisimman suuri vapaus ja mahdolli-

simman vähäinen valvonta yksityisyyden säilyttämiseksi. Avoimessa yhteiskunnassa on yleisiä arvokäsityksiä rikkovaan käyttäytymiseen suuremmat mahdollisuudet kuin tiukassa valvontayhteiskunnassa. (Laitinen 1999, 19.)

5.4 Rikollisuutta estävien toimenpiteiden kolme näkökulmaa

Rikollisuutta estävissä toimenpiteissä on nykyisin käytössä kolme näkökulmaa yhtä korostuneina: rikostorjunta, uhrinäkökulma ja rikollisen palauttaminen yhteiskuntaan. Hollantilaiset Jan van Dijk ja Jaap de Waard (1991) ovat kehittäneet kolmen tason rikollisuuden torjuntatoimenpiteiden mallin. Rikoksen tapahtumisen elementit ovat tekijä, kohde ja tilanne. Näistä jokaiseen voidaan yrittää vaikuttaa erikseen. Toimenpiteet kohdistuvat rikosentekijään, rikostilanteeseen tai -kohteeseen/uhriin sekä primaari-, sekundaari- tai tertiaaritasoon. (Laitinen 1999, 14.)

Ristiintaulukoimalla (kuva 11) tekijä, tilanne ja kohde sekä primaari-, sekundaari- ja tertiaaripreventio saadaan yhdeksänluokkainen toimenpidetypologia. Paras vaikuttavuus poliisin toimenpiteille saadaan silloin, kun resursseja suunnataan mahdollisimman moneen eri vaikutuskanavaan yhtäaikaan. (Laitinen 1999, 14.)

KOHDE	Rikollisuusongelman / toimenpiteiden taso		
	Primaarinen	Sekundaarinen	Tertiaarinen
Tekijät	Vastuullinen vanhemmuus, koulujen laillisuuskasvatus, koulupinnauksen ehkäisy, väkivallan, alkoholin tai huumeiden vastaiset valistuskampanjat	Jengityö, nuorisotalot ja -klubit, koulutus ja työllistäminen, sijaiskodit	Kuntoutus, tehovalvonta, koulutus, työllistäminen
Tilanteet	Kohteiden "vaikeuttaminen", ympäristön suunnittelu, liikennejärjestelyt, valaistus	Korkean rikollisuuden alueiden uudelleen suunnittelu, talonmiehet, yksityinen vartiointi	Ongelmakohteiden paikallistaminen, valvottavan toiminnan kohdistaminen otollisempaan paikkaan
Uhrit/kohteet	Valistuskampanjat, lasten erityisopastus	Uhanalaisten henkilöiden erityissuojelu, asuinalueen vapaaehtoinen vartiointi	Rikosvahinkojen korvausjärjestelmä, uhrien tukeminen, turvakodit

Kuva 11: Rikollisuuden ennaltaehkäisyn toimenpiteiden kohde ja taso

Primaaripreventiolla tarkoitetaan sellaisia rikollisuutta ehkäiseviä toimenpiteitä, jotka kohdistuvat koko väestöön. Toimenpiteillä vaikutetaan rikollisuuden yhteiskunnallisiin syihin, rikosentekomahdollisuuksiin ja kansalaisiin. Se voi olla taloudellista, kasvatuksellista, sosiaalista tai suojaavaa. Primaaripreventioon voidaan katsoa kuuluvan lastenkasvatus yhtä hyvin kuin rangaistuskäytäntökin sekä erityislukkojen asentaminen tai muut keinot vaikeuttaa rikok-

sen tekemistä. Tilannesuuntautunut rikosten ehkäisy saattaa tähdätä suojaustason kohentamiseen ja uhri- tai kohdesuuntautunut ehkäisy voi kohdentua valikoimatta koko väestöön. (Laitinen 1999, 15.)

Sekundaaripreventio kohdistuu erityisryhmiin, kuten ongelmanuoriin, tai kohteisiin, jotka on todettu erityisen riskialttiiksi. Näiden potentiaalisten tekijöiden, uhrien ja kohteiden turvaamiseksi suoritetaan erilaisia kohdennettuja interventioita, kuten lisättyä valvontaa, kohdennettua nuorisotyötä ja kohteiden suojausta jo ennen rikoksen tapahtumista. Sekundaaritasolla tilannesuuntautunut rikosten ehkäisy tarkoittaa esimerkiksi tietäntyyppisillä alueilla suojaantumista rikoksilta. Uhri- tai kohdesuuntautunut ehkäisy kohdistuu erityisen uhanalaisiksi tiedettyihin tai oletettuihin ryhmiin. (Laitinen 1999, 15-16.)

Tertiaaripreventiolla tarkoitetaan jälkikäteisiä toimenpiteitä, joilla pyritään ehkäisemään rikosten uusiutumista tai uudelleen uhriutumista. Toimenpiteet voivat olla rikosentekijän kohdalla seuraamuksellista tai kuntouttavia. Rikosten uhrien tai rikoskohteiden kohdalla ne voivat olla kuntouttavia, ohjaavia tai suojaavia. Tilannesuuntautunut preventio on tunnettujen rikospaikkojen valvontaa tai jo uhriksi joutuneille tuen ja neuvonnan antamista. (Laitinen 1999, 16.)

5.5 Rikos

Rikoksen legaalinen määritelmä tarkoittaa lakiin perustuvaa määritelmää. Rikos on lainvastainen teko (Laitinen & Aromaa 2005, 12). Rikos on oikeustieteellisesti ajateltuna rangaistava ihmisteko. Määritelmän mukaan rikos on teko tai laiminlyönti, josta on laissa säädetty rangaistus. Rikoksen edellytykset jaetaan kolmeen ryhmään: tunnusmerkistön mukaisuus, oikeudenvastaisuus ja syyllisyys. Rikoksen ensimmäinen ehto on, että henkilö syyllistyy tekoon, joka täyttää jonkin rikoslaissa olevan rikoksen tunnusmerkistön. Toiseksi teon tulee olla oikeudenvastainen ja kolmas edellytys on, että tunnusmerkistön mukaisen teon tekijän on syyllinen. Kun kaikki edellytykset ovat käsillä, tekijä on asetettava tietystä teosta rikosoikeudelliseen vastuuseen. (Frände 2005, 8-10.)

5.6 Rangaistus

Yhteiselämä edellyttää yhteisesti noudatettuja sääntöjä. Jokapäiväistä käyttäytymistämme ohjaavat ennen kaikkea yleiset moraali- ja tapanormit. Niiden rikkomisesta seuraavat sanktiot ovat usein luonteeltaan epävirallisia, moitteiden tai paheksunnan eriasteisia ilmauksia. Moraali- ja tapanormien ohella toimiamme sääntelevät viralliset, oikeusjärjestyksessä vahvistetut kielot ja käskyt, joiden noudattamista on tehostettu erilaisin sanktioin. (Lappi-Seppälä 2000, 1.)

Rikoslain mukaan määrättävä rangaistus on vain yksi rikosentekijälle rikoksesta koituvista seuraamuksista. Sen lisäksi tekijälle saattaa aiheutua sekä muiden lakien perusteella määrät-

täviä että erilaisia epävirallisia seuraamuksia. Rangaistus on viranomaisen lain nojalla määräämä oikeudellinen seuraamus ja se tuomitaan tekijälle lain rikkomisen seurauksena. Rangaistus sisältää aina tekijään kohdistuvan moitteen ja se merkitsee jonkinlaisen kielteisen kokemuksen tai kärsimyksen aiheuttamista. Rangaistus on virallinen oikeudellinen seuraamus: se on seuraus lain rikkomisesta ja sen käytön perustana on aina jo tehty rikos. (Lappi-Seppälä 2000, 2.)

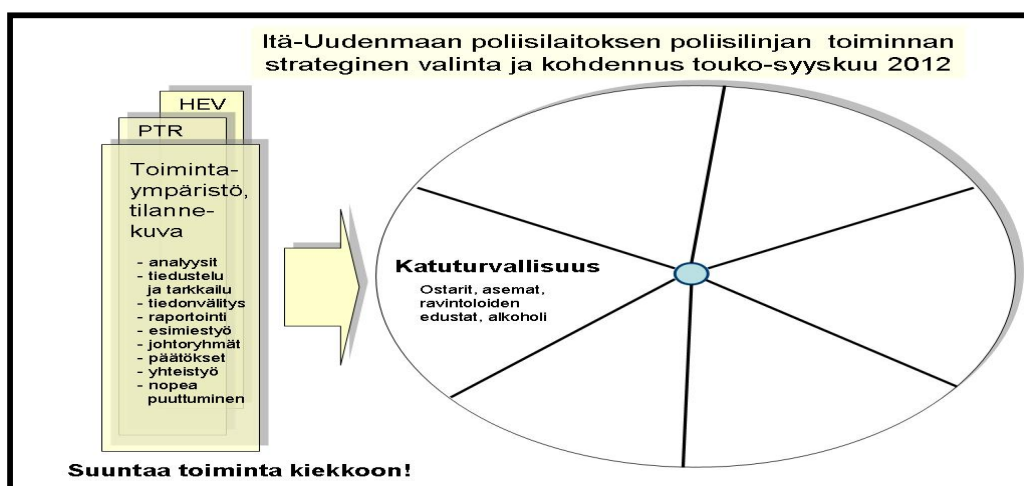
Rangaistus merkitsee sen toteamista, että tekijän teko on ollut väärä ja menettely paheksuttavaa. Rangaistuksen moiteluonne on seuraus siitä, että rangaistus määrätään sellaisen normin rikkomisesta, jonka yhteiskunta tai yhteisö on kokenut siinä määrin tärkeäksi, että se on vahvistanut normin kaikkia koskevaksi. Rangaistus, yhteiskunnallinen moite, on epämiellyttävää ja kielteistä ja sillä puututaan yleisesti suojattuihin etuihin. (Lappi-Seppälä 2000, 2.)

Rikosoikeudellisessa mielessä nuoria rikosentekijöitä ovat 15-20-vuotiaat. 15-17-vuotiaista käytetään nimikettä nuoret henkilöt. Alle 15-vuotiaat ovat lapsia. Lastensuojelulaissa alle 18-vuotiaita pidetään lapsina. Poliisin on tehtävä ilmoitus sosiaaliviranomaisille kaikista alle 18-vuotiaista lapsista, jotka ovat ilmeisen lastensuojelun tarpeessa.

6 Katuturvallisuus -strategia

6.1 Strateginen valinta

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisipalvelut - linjan ohjausryhmä teki keväällä 2012 päätöksen kesän (1.5-30.9.2012) poliisitoiminnan kohdennuksesta ja strategisista valinnoista. Valintoja oli kaikkiaan kuusi, joista yksi oli katuturvallisuus. Katuturvallisuus -strategian vetovastuu, suunnittelu ja seuranta olivat valvonta- ja hälytystoimintayksiköllä (opinnäytetyön tekijä). Strategisista valinnoista tehtiin ns. strategiakiekkoon (kuva 12), jota seurattiin kuukausittain tilannekuvaraportilla. Tämä opinnäytetyö keskittyy katuturvallisuus - strategiaan eikä tämän takia muita strategisia valintoja käsitellä.

Kuva 12: Strategiakiekkoon

Katuturvallisuus - strategian tavoitteena oli häiriöiden vähentyminen, turvallisuudentunteen parantuminen, ympäristön viihtyvyyden lisääntyminen valituilla kohdealueilla eli painottaa ennalta estävää valvontaa häiriöiden ja rikosten, erityisesti väkivallan, estämiseksi ja vähentämiseksi. Toimenpiteinä oli näkyvän valvonnan lisääminen valvonta-alueilla jalkautumalla ja autopartiossa. Valvonnan lisäämisen tavoitteena oli saada lisää vaikuttavuutta ja tavoitteellisuutta toimintaan puuttamalla matalalla kynnyksellä häiriöihin. Valvontakäyntejä seurattiin tehtävälmoitusten määrällä (oma-aloitteinen tehtävä). Partioita ohjeistettiin tekemään tehtävä suoritettua valvontakäynnistä. Erikseen ei ohjeistettu montako kertaa kohteissa tulee käydä työvuoron aikana eikä mihin aikaan. Kohteiden valvonta suoritettiin pääosin päivittäisellä hälytyspartioresurssilla. Viikonlopun painopistepartiot ohjeistettiin tekemään valvontakäyntejä valvonta-alueensa kohteissa.

6.2 Valvontakohteet

Valvontakohteita, ns. YJT-kohteet, valittiin Vantaalta yhteensä viisi (5) ja Porvoosta yksi (1). Porvoon kohde tuli mukaan heinäkuussa ja seuranta siitä tehtiin elokuussa ja syyskuussa. Vantaan kohteiksi valittiin Myyrmäki, Tikkurila, Hakunila, Koivukylä ja Korso. Kohteina eivät olleet koko suuralue vaan alueista erikseen kohdennetut häiriöalttiit paikat.

Myyrmäki

- o Liesitori
- o Paalutori ja -puisto
- o Myyrmäkitalo
- o Myyrmäen asema + ympäristö

Tikkurila

- o Asematie - Tikkuraitti - Peltolan tori
- o Lauri Lairalan aukio
- o Heureka puisto
- o Rautatieasema + ympäristö

Hakunila

- o Ostoskeskus + ympäristö

Korso

- o Rautatieasema + ympäristö
- o K-marketin ja S-marketin edusta
- o Lumon edusta

Koivukylä

- o Rautatieasema + ympäristö
- o Liikekeskus

Porvoo

- o Torin ympäristö

Kohteet valittiin poliisin usean vuoden tilastojen perusteella. Häiriökäyttäytymiseen liittyvät poliisitehtävät sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikosilmoitukset yleisillä paikoilla ja ravintoloissa keskittyvät itäisellä Vantaalla pääradan varrella olevien Tikkurilan, Koivukylän ja Korson kaupunginosien rautatieasemien läheisyyteen, Hakunilassa ostoskeskuksen ympäristöön sekä Martinlaakson radalla Myyrmäkeen aseman ympäristöön.

Vantaan kohteet ovat olleet aiemminkin YJT-kohteina, mutta eivät selkeästi strategisina kohteina eikä niistä ole tehty erityistä seurantaa. Toiminta on ollut lähinnä vapaasti ohjatun työajan painottamista.

6.3 Koettuja haasteita ja esteitä katuturvallisuus strategian jalkauttamisessa

Esimiesten (päälystö) yhteinen näkemys strategiasta ja strategiaan sitoutuminen
Strategian yhtenä onnistumisen edellytyksenä on, että esimiehillä on yhteinen näkemys strategiasta ja sen toteuttamistavasta. Ennen strategian "julkaisemista" esimiesten pitää käydä asiasta keskustelu strategian toteuttamisesta, vastuista, seurannasta sekä palautteen antamisesta. Esimiesten tulee sitoutua sovittuun strategiaan vaikka henkilökohtaisesti olisikin sen toteuttamistavasta eri mieltä. Lisäksi tulee määrittää mikä on toiminnan tavoite ja millaiseen tavoitetasoon ollaan tyytyväisiä.

Hälytystehtävien toimintavalmiusaika vs. kohteiden valvonta

Poliisin hälytystehtävien (kiireellisyysluokat A ja B) toimintavalmiusaikojen seuranta on valtakunnallisesti ja paikallispoliisissa valvonta- ja hälytystoiminnan tärkein seurantamittari, muut tehtävät hoidetaan näiden hälytystehtävien jälkeen. Tämä aihe aiheutti keskustelua siitä, että mikäli partioidaan valituissa kohteissa ja niistä tehdään tehtävälmoitus niin se vaikuttaa mahdollisiin hätäkeskuksen kautta annettujen hälytystehtävien toimintavalmiusaikoihin.

Oma-aloitteisten tehtävien kirjaaminen → kirjaamisohjeet

Käsikirjan poliisin tehtävien käsittelystä kenttä- ja hälytystoiminnassa mukaan partion oma-aloitteiset tehtävät kirjataan järjestelmään ellei kyseessä ole rutiininomainen perustehtävään sisältyvä nopeasti hoidettava tehtävä. Valtakunnalliset kirjaamisohjeet eivät täysin tue oma-aloitteisten tehtävien seurantaa. Käsikirjan mukaan oma-aloitteista tehtävää ei voi tehdä (kirjata) ellei sen kriteerit täyty. Kriteerit täytyvät kun kyseessä on tehtävä, josta muutoin tulisi yleisöilmoitus tai hätäkeskukselle halutaan tietoon, että partio on muissa tehtävissä ja ei ole heti irrotettavissa hälytystehtävälle tai tehtävä on työturvallisuusnäkökulmasta katsoen sellainen, että siitä on syytä ilmoittaa hätäkeskukselle. Poliisin tehtävärekisteri (ELS) on tehty hätäkeskuksen toimintaa tukemaan, ei poliisin valvontakohteiden seuraamista varten.

Erityisesti silloin kun kyseessä on poliisilaitoksen valitsemat erityiset valvontakohteet, vaikka kyseessä on perustehtävään liittyvää valvontaa, tulisi valvonnasta voida tehdä oma-aloitteinen tehtävälmoitus, jotta pystytään seuraamaan valvonnan onnistumista ja vaikuttavuutta. Nykytekniikka ei aseta esteitä tehtävälmoituksen tekemiseen, koska lähes kaikista valvonta- ja hälytystoimintayksikön ajoneuvoista voi tehtävälmoituksen tehdä ajoneuvosta eikä hätäkeskusta kuormiteta ylimääräisellä radioliikenteellä. Oma-aloitteisten tehtävien kirjaaminen ei ole enää tekninen ongelma vaan lähinnä asenteellinen ja asenteetkin sen suhteen paranivat kesän 2012 aikana. Huolimatta käsikirjan kirjaamisohjeista valvontakohteiden käynteistä ohjeistettiin tekemään tehtävälmoitus tehtävärekisteriin.

Toiminnan jalkauttaminen esimiestasolle (ryhmänjohtajat) ja kenttäryhmiin
Strategian onnistumisen yksi tärkeimpiä asioita on miten hyvin strategia saadaan jalkautettua ryhmänjohtajatasolle ja miten hyvin he sitoutuvat noudattamaan strategiaa sekä miten hyvin ryhmien jäsenet toteuttavat valittua toimintalinjaa (strategiaa). Jalkauttaminen vaatii jatkuvaa, päivittäistä keskustelua aiheesta (asioiden läpikäynti), riittävän palautteen antamista, asioiden ja kokonaisuuksien esittelyä ryhmäpäivillä. Ryhmänjohtajan ja vuoron kenttäjohtajan rooli korostuu toiminnan käytännön toteuttamisessa erityisesti vuoron aloituspalavereissa, joissa käydään läpi työvuoron etukäteen tiedossa olevat tapahtumat ja toiminnan painotus. Erityisesti kenttäryhmienjohtajien sitoutuminen strategiaan on toiminnan onnistumisen kannalta tärkeää, koska he vastaavat ryhmiensä tuloksellisuudesta ja toimivuudesta.

Seurannan vaikeus ja hyväksyminen

Poliisiorganisaatiossa (erityisesti valvonta- ja hälytystoiminnassa) ei ole totuttu työnseurantaan eli tehtyjen suoritteiden määrään. Hälytystehtävien, oma-aloitteisten tehtävien ja muiden kirjallisten suoritteiden määrä kertoo esimiehille ja esimiesvirastolle tehdystä työstä ja siitä että on valvottu "oikeita", strategian mukaisia, valvontakohteita. Seurannan ongelma on usein mitataanko määrällistä vai laadullista toimintaa. Molempia seurantatapoja kuitenkin tarvitaan, koska määrättyissä kohteissa valvonnan määrä on tärkeää ja toisissa kohteissa laatu. Toisaalta valvonnan tekijän tulisi valvonnassa pyrkiä laadukkaaseen tekemiseen vaikka määrä olisikin suuri.

Autopartiosta jalkautumaan

Katuturvallisuus strategian toimintatapa perustui näkyvään valvontaan määrättyissä, erikseen valituissa kohteissa. Valvontatapa oli partiointi kohteissa ajoneuvolla ja niihin jalkautuminen. Kaikki kohteet olivat sellaisia, että molemmat valvontamuodot tukivat toisiaan. Monessa kohteessa jalkautumisella saavutetaan tehokkaampaa ja vaikuttavampaa tulosta, koska silloin ollaan enemmän tekemisissä kansalaisten kanssa ja ns. häiriökäyttäytyminen on helpommin havaittavissa. Poliisin jalkautuminen nykyisessä autoistuneessa yhteiskunnassa ei ole itsestään selvyyttä.

Strategian ja toimintaohjeiden läpikäynti ryhmissä vs. poliisien arvomaailma

Strategia ja siihen liittyvät toimintaohjeet / valvontatapa on käytävä tarkkaan läpi kenttäryhmissä ennen toiminnan aloittamista ja määrääjoin myös toiminnan aikana. Tämä on tärkeää sen takia, koska yksittäisen poliisin arvomaailma, asenteet ja oma tekeminen saattaa poiketa paljonkin halutusta toimintatavasta. Strategian läpikäymisellä samalla sitoutetaan henkilöstö haluttuun ja valittuun toimintalinjaan.

6.4 Materiaalin kerääminen

Katurvallisuus - strategiaan liittyvä materiaali kerättiin poliisin tehtävärekisterin (Poliisin operatiivinen analyysijärjestelmä, PONA), poliisin rikosasiantietojärjestelmän (Patja) tiedoista sekä haastatteleamalla poliisilaitoksen kenttäryhmienjohtajia ja lähipoliiseita. Tehtyjen tietojen perusteella valittiin strategian tavoite, valvontatapa, valvontakohteet sekä valvontaaika ja niistä tehtiin PowerPoint - esitys (kuva 13). Tehty esitys esiteltiin valvonta- ja hälytystoimintayksikön johtajalle ja muulle kentän päällystölle sekä osalle kenttäryhmänjohtajia. Tehdystä esityksestä jätettiin yksi valvontakohte (Martinlaakso) pois, koska kohteen asema ja sen ympäristö olivat rauhoittuneet meneillään olevien rakennustöiden takia. Myöhemmin kohteeksi lisättiin Porvoon keskusta. Suunnitelma esiteltiin edelleen poliisipalvelut - linjan ohjausryhmälle, joka hyväksyi suunnitelman katurvallisuus - strategiaksi. Tehdyt suunnitelmat käytiin läpi kenttäryhmienjohtajien kanssa sekä aamuisin vuoronaloituspalaverien yhteydessä. Suunnitelman esittelemisestä ja läpikäymisestä vastasi suunnitelman tekijä.

VANTAA YJT-kohteet kesä 2012

- **Tavoite**
 - häiriöiden vähentyminen, turvallisuudentunteen parantuminen, ympäristön viihtyvyyden lisääntyminen
- **Toimenpiteet**
 - yhtenäisen linjan näkyvä valvonnin tehostaminen
 - matala puuttumiskynnys
 - Partiointi ja jälkautuminen kohteissa, usalla kertuja vuorossa
 - tehtävällisyys
 - oma-aloitteiset tehtävät
 - pelisäännöt "esikauden" kanssa
 - tehdään osakeset ja postutaan kotiin
 - ei salita yleisellä paikalla ryppäämistä, eikä liian päihtyneenä esiintymistä
 - poistaminen, kiinnitto
 - ei "tehtien perustamista"
 - neuvot, kehutukset, käskyt
 - pelisäännöt akkuvuorosta, poistaminen, sako, kiinnitto (Pol. 11 ja 20)
 - erityinen huomio nuorin-päihtyneisiin
 - henkilötiedot ELS
 - ilmoitus kotiin vanhemmille (mikäli mahdollista) ja sosiaali- ja kriisipäivystykseen (lastensuojelukuitaus)
 - toimitetaan kotiin, tarvittaessa poliisiasemalle
 - juomat poliisin haltuun ja hävitykseen
 - **Seuranta (1.5-30.9.2012)**
 - välitiedot
 - jaksot

VANTAA YJT-kohteet kesä 2012

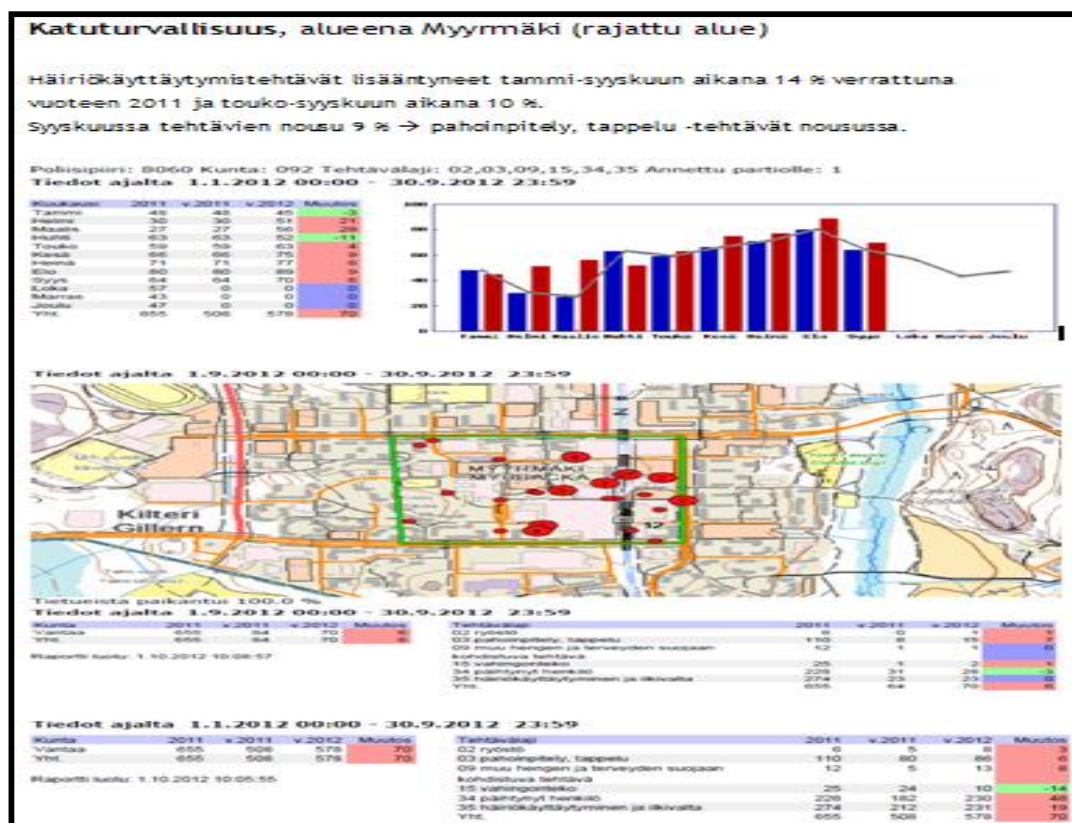
TAVOITE <ul style="list-style-type: none"> • Häiriöiden vähentyminen, turvallisuudentunteen parantuminen, ympäristön viihtyvyyden lisääntyminen TOIMENPITEET <ul style="list-style-type: none"> • Jälkautuminen • Näkyvä valvonta • Valkuttavuus • Puuttumiskynnys (matala) 	<ul style="list-style-type: none"> • ALUE 1 • Myyrmäki <ul style="list-style-type: none"> - Liesloni - Paalutori ja -puisto - Myymäkitalo - Myymäen asema + ympäristö • Martinlaakso <ul style="list-style-type: none"> - Rautateasema + liikekeskus + ympäristö
<ul style="list-style-type: none"> • ALUE 2 • Tikkurila <ul style="list-style-type: none"> - Asematie - Tikkuraitti - Petolan tori - Lauri Laitalan aukio - Heurakan puisto - Rautateasema + ympäristö • Hakunila <ul style="list-style-type: none"> - Ostoskeskus + ympäristö 	<ul style="list-style-type: none"> • ALUE 3 • Korso <ul style="list-style-type: none"> - Rautateasema + ympäristö - K-marketin ja S-marketin edusta - Lumon edusta • Koivukylä <ul style="list-style-type: none"> - Rautateasema + ympäristö - Liikekeskus

Kuva 13: YJT-kohteet ja tavoitteet

Suunnitelmassa valvontakäytien seuranta oli suunniteltu jaksoittain (yhden jakson pituus kolme (3) viikkoa), mutta heti alkuvaiheessa se muutettiin kuukausiseurannaksi. Tämä sen

takia, koska strategisista valinnoista tehtiin kuukausittain tilannekuvaraportti poliisipalvelulinjan ohjausryhmälle.

Kohteiden seurantaraportit laadittiin siten, että jokaiselta kohdealueelta oli valittu määrätty rajattu alue, joiden häiriökäyttäytymistehtäviä ja partioiden valvontakäyntejä (oma-aloitteinen tehtävä: järjestyksenvalvonta jalkaisin ja autopartiossa) seurattiin. Kuvassa 14 on esimerkkinä Myyrmäen alueen seurantaraportti.

Kuva 14: Esimerkki Myyrmäen alueen raportista

6.4.1 Tilastollinen seurantamateriaali

Tilastollinen seurantamateriaali kerättiin kuukausittain poliisin operatiivisesta analyysijärjestelmästä PONasta. Kuukausiraportti laadittiin siten, että seurattiin häiriökäyttäytymistehtävien ja oma-aloitteisten järjestyksenvalvontatehtävien kokonaismäärää Vantaalla vuoden 2012 alusta seurantakuukauden loppuun verrattuna vuoteen 2011.

Poliisin tehtävät on luokiteltu hälytystehtävärekisteriin numeroilla 0-6 (0 hengen ja terveyden suojaan kohdistuva tehtävä, 1 omaisuuden suojaan kohdistuva, 2 liikenneonnettomuudesta tai liikenteestä aiheutuva tehtävä, 3 yksilön suojaan kohdistuva tehtävä, 4 onnettomuus tai vaarallinen tilanne, 5 erityistehtävä, 6 perus-, valvonta ja ennaltaehkäisevä toiminta). Tehtävä-

lajin luokittelee rekisteriin tehtäväll ilmoituksen vastaanottaja, joka on hätäkeskuspäivystäjä tai tehtävän oma-aloitteisesti syöttävä poliisimies.

Häiriökäyttäytymistehtäviksi seurannassa luokiteltiin tehtävät 02 (ryöstö), 03 (pahoinpity, tappelu), 09 (muu hengen ja terveyden suojaan kohdistuva tehtävä), 15 (vahingonteko), 34 (päihtynyt henkilö) ja 35 (häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta). Edellä mainitut tehtävät ovat pääsääntöisesti yleisillä paikoilla tapahtuvia tehtäviä.

Järjestyksenvalvontatehtäviksi seurannassa luokiteltiin tehtävät 611 (järjestyksenvalvonta autopartiossa) ja 612 (järjestyksenvalvonta jalkaisin).

6.5 Valvonnan tilastoja

Pahoinpitelyt yleisillä paikoilla

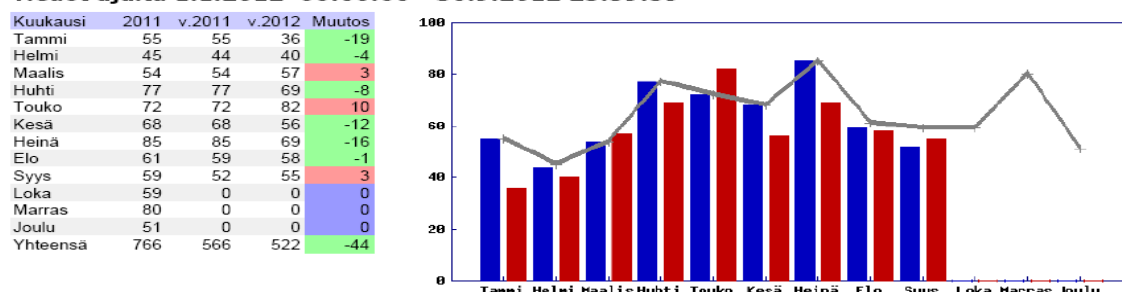
Rikosilmoitukset pahoinpitelyistä (kuva 15), lievä pahoinpity, pahoinpity, törkeä pahoinpity + yritykset, yleisillä paikoilla vähentyivät ajalla 1.1-30.9.2012 yhteensä 7.8 % (Vantaa).

Vuonna 2011 määrä oli 566 rikosilmoitusta ja vuonna 2012 määrä oli 522.

Katuruvallisuus - valvonnan aikana 1.5-30.9.2012 pahoinpity rikosilmoitusten määrä laski 5 % verrattuna vuoteen 2011 (2011 määrä oli 336 ja vuonna 2012 määrä oli 320).

Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Rikoslaji: 110,111,112 Rikositunnus: 1212,1213,1216,1221,1290,1291,1292,1293,1294,1296,1297,1687 Teon tarkenne: 1706

Tiedot ajalta 1.1.2012 00:00:00 - 30.9.2012 23:59:59

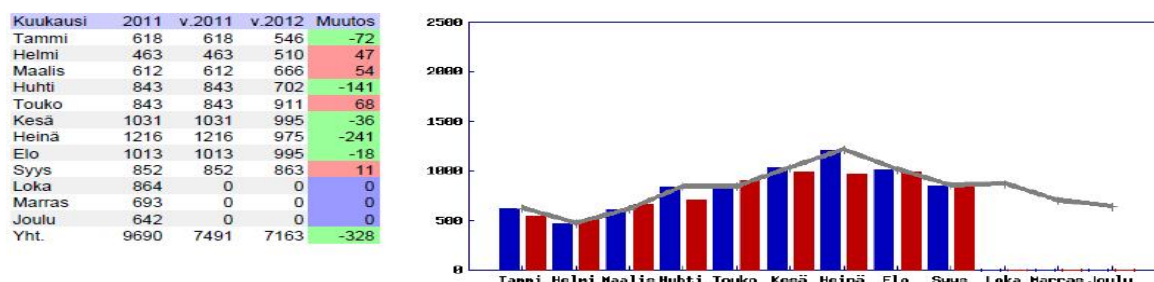
Kuva 15: Rikosilmoitusten määrä pahoinpitelyrikoksista Vantaalla (1.1-30.9.2012)

Pahoinpitelyistä 51 % tapahtui perjantai - sunnuntai välisenä aikana: perjantai 14 %, lauantai 24.1 %, sunnuntai 18.8 %. Ajallisesti ne ajoittuvat pääsääntöisesti klo 22-04 väliselle ajalle.

Häiriökäyttäytyminen

Yleisten paikkojen häiriökäyttäytymistehtävät (tehtävät 02,03,09,15,34,35) vähenivät tammi-syyskuun (01-09/12) ja katuruvallisuus - valvonnan (05-09/12) aikana 4.4 % verrattuna vuoteen 2011 (kuva 16).

Poliisiipiiri: 8060 Kunta: 092 Tehtävälaji: 02,03,09,15,34,35 Annettu partiolle: 1
Tiedot ajalta 1.1.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

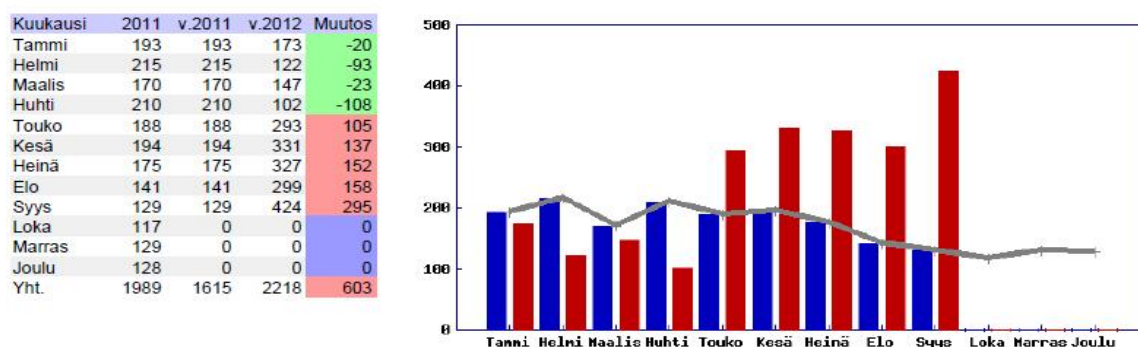

Kuva 16: Häiriökäyttötymistehtävät Vantaalla (1.1.-30.9.2012)

Suoritettu valvonta

Järjestyksenvalvonta autopartiossa (611) ja jalkautuen (612) lisääntyi tammi-syyskuun aikana 37 % sekä touko-syyskuun aikana 102 % verrattuna vuoteen 2011 (2011 määrä 827, 2012 määrä 1674) (kuva 17).

Poliisiipiiri: 8060 Kunta: 092 Tehtävälaji: 611,612 Annettu partiolle: 1
Tiedot ajalta 1.1.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Kuva 17: Järjestyksenvalvontatehtävät autopartiossa ja jalkautuen (1.1.-30.9.2012)

Tehdyissä suoritteissa poistettujen henkilöiden määrä lisääntyi 169 % vuoteen 2011 verrattuna (kuva 18).

800 tehtävä hoidettu paikalla: muutoin	1703	1362	1736	374
803 tehtävä hoidettu paikalla: poistettu henkilö/-itä	554	518	1392	874

Kuva 18: Järjestyksenvalvontatehtävien toimenpiteitä

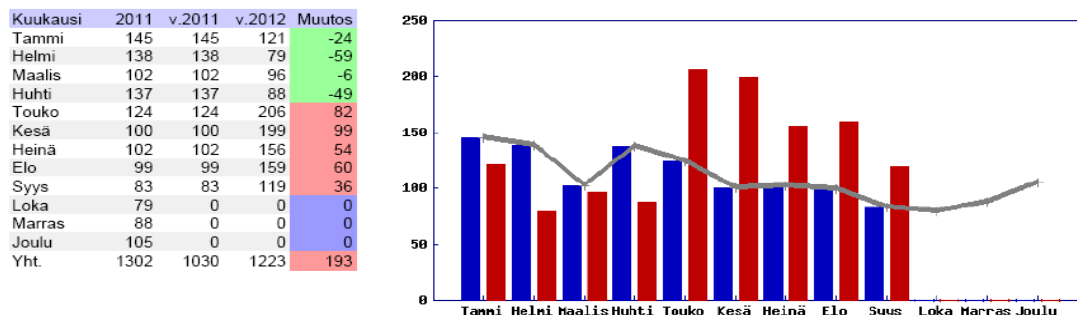
Järjestyksenvalvonta jalkaisin

Järjestyksenvalvonta jalkaisin lisääntyi tammi-syyskuun aikana lähes 19 % verrattuna vuoteen 2011, mutta tammi-huhtikuun aikana väheni 26.5 % verrattuna vuoteen 2011. Katuturvallisuus - valvonnan aikana(05-09/12) järjestyksenvalvonta jalkaisin kasvoi 65 % verrattuna vuoteen 2011. Vuonna 2011 jalkautumisia oli 508 (lentoasema 369 tehtävää) ja vuonna 2012 määrä oli

839 (lentoasema 329 tehtävää). Lentoaseman tehtävät poisotettuna jalkautumistehtäviä Vantaalla vuonna 2011 oli 139 tehtävää ja vuonna 2012 tehtäviä oli 510. Valvontajakson aikana oli 153 päivää eli jalkautumistehtäviä Vantaalla keskimäärin oli 3.3 tehtävää päivässä (kuva 19).

Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Tehtävälaji: 612 Annettu partiolle: 1

Tiedot ajalta 1.1.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

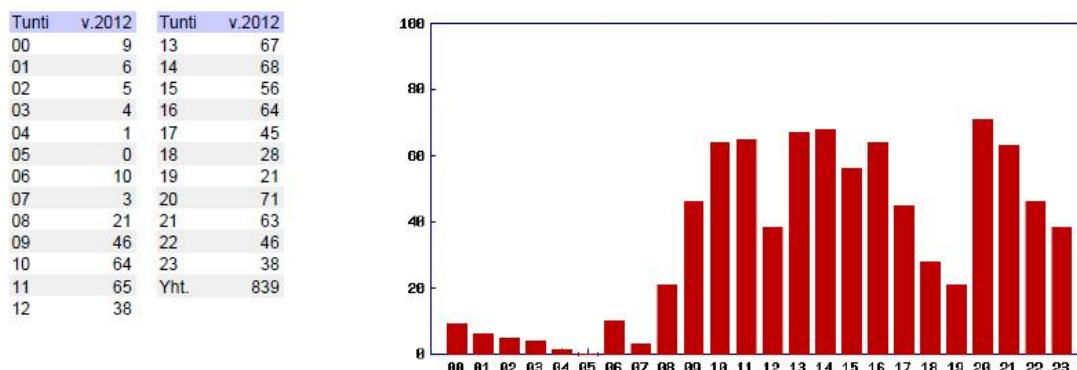

Kuva 19: Järjestyksenvalvonta jalkaisin

Ajallisesti jalkauduttiin (kuva 20) ajalla 05-09/12 pääsääntöisesti kello 10-11, 13-15 ja 21-23 välisenä aikana (kyseisenä aikana 60 tai enemmän tehtäviä).

Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Tehtävälaji: 612 Annettu partiolle: 1

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Kuva 20: Jalkautumistehtävät ajallisesti

Järjestyksenvalvonta autopartiossa

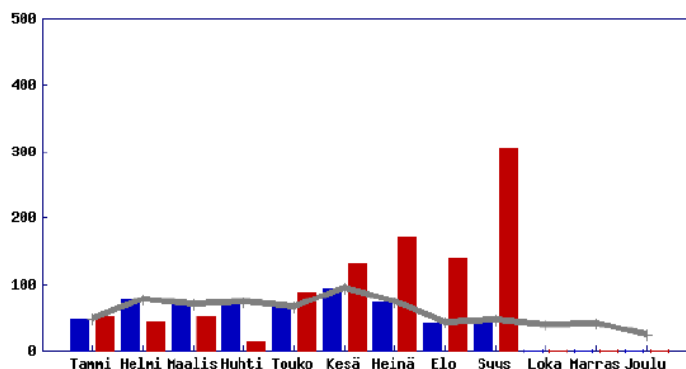
Järjestyksenvalvonta autopartiossa lisääntyi tammi-syyskuun aikana lähes 70 % verrattuna vuoteen 2011, mutta tammi-huhtikuun aikana väheni 40 % verrattuna vuoteen 2011.

Katurvallisuus - valvonnan aikana(05-09/12) järjestyksenvalvonta autopartiossa kasvoi 162 % verrattuna vuoteen 2011. Vuonna 2011 tehtäviä oli 319 ja vuonna 2012 määrä oli 835. Lentoaseman alueella oli yksi tehtävä. Valvontajakson aikana oli 153 päivää eli autopartiotehtäviä Vantaalla oli keskimäärin 5.5 tehtävää päivässä (kuva 21).

Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Tehtävälaji: 611 Annettu partiolle: 1

Tiedot ajalta 1.1.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Kuukausi	2011	v.2011	v.2012	Muutos
Tammi	48	48	52	4
Helmi	77	77	43	-34
Maalis	68	68	51	-17
Huhti	73	73	14	-59
Touko	64	64	87	23
Kesä	94	94	132	38
Heinä	73	73	171	98
Elo	42	42	140	98
Syys	46	46	305	259
Loka	38	0	0	0
Marras	41	0	0	0
Joulu	23	0	0	0
Yht.	687	585	995	410

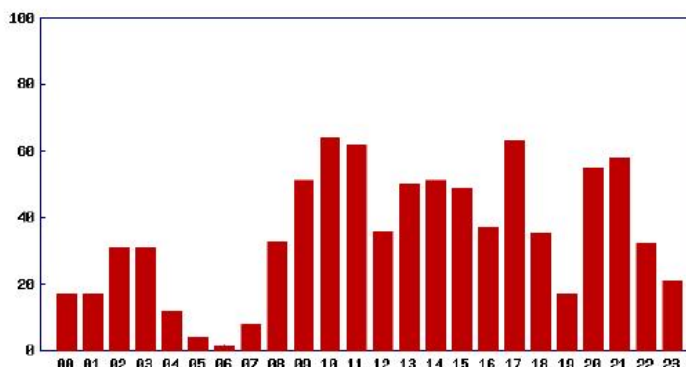
Kuva 21: Järjestyksenvalvonta autopartiassa

Ajallisesti autopartiointitehtäviä ajalla (kuva 22) 05-09/12 pääsääntöisesti oli kello 09-11, 13-15, 20-21 välisenä aikana (kyseisenä aikana 49 tai enemmän tehtäviä).

Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Tehtävälaji: 611 Annettu partiolle: 1

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Tunti	v.2012	Tunti	v.2012
00	17	13	50
01	17	14	51
02	31	15	49
03	31	16	37
04	12	17	63
05	4	18	35
06	1	19	17
07	8	20	55
08	33	21	58
09	51	22	32
10	64	23	21
11	62	Yht.	835
12	36		

Kuva 22: Järjestyksenvalvonta autopartioissa ajallisesti

Kirjattujen häiriökäyttäytymistehtävien ilmoitusajat

Ajalla 1.5.-30.9.2012 poliisin hälytystietojärjestelmään kirjattiin yhteensä 4739 tässä työssä luokiteltua häiriökäyttäytymistehtävää (tehtävät 02, 03, 09, 15, 34, 35). Määrällisesti eniten oli tehtäviä 35 (ilkkivalta, järjestyslakirikkomus ja muu häiriökäyttäytyminen), joita oli 2109. Tehtäviä 34 (päihtynyt henkilö) oli 1650, tehtäviä 03 (pahoimpitely) 546, tehtäviä 15 (vahingonteko) 209, tehtäviä 09 (muu hengen ja terveyden suojaan liittyvä tehtävä) 182 ja tehtäviä 02 (ryöstö) 43 (kuva 23).

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Kunta	v.2012	Tehtävälaji	v.2012
VANTAA	4739	021 ryöstö: henkilöön kohdistunut	41
Yht.	4739	022 ryöstö: rahalaitos tai kuljetus	0
		023 ryöstö: liike, kioski tms.	2
		02 ryöstö	43
		031 ampuminen	4
		032 puukotus	25
		033 pahoinpitely,tappelu: potkiminen, hakkaaminen	498
		034 pahoinpitely: tekotapa epäselvä	19
		03 pahoinpitely	546
		09 muu hengen ja terveyden suojaan kohdistuva tehtävä	182
		15 vahingonteko	209
		34 päihtynyt henkilö	1650
		35 ilkivalta, järjestykselakirikkomus ja muu häiriökäyttäytyminen	2109
		Yht.	5328

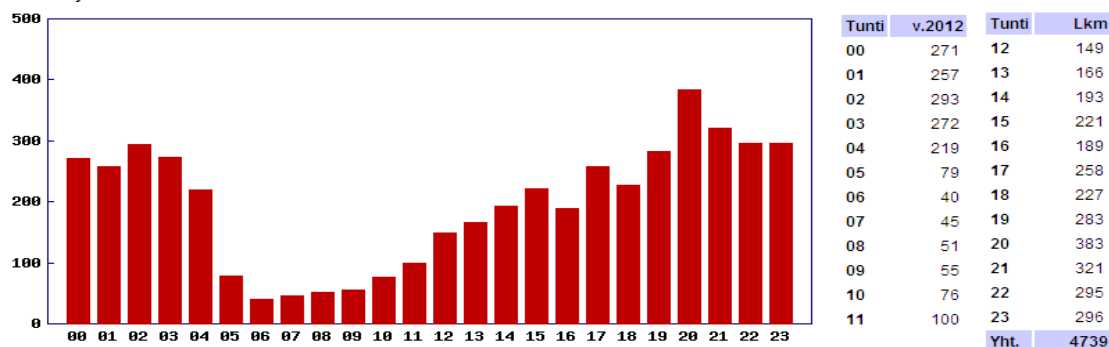
Kuva 23: Häiriökäyttäytymistehtävien määrät ja tarkempi luokittelu ajalla 1.5 - 30.9.2012

Ajallisesti tehtäviä oli ympäri vuorokauden, mutta karkeasti voidaan todeta niitä olevan eniten klo 12-04 välisenä aikana ja vilkkainta tehtävien osalta 17-04 välisenä aikana. Klo 20 oleva tehtävämäärien nousu (383) johtuu vuoronvaihdoista (kuva 24).

PONA tehtävät tuntiraportti

Aika: 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59 Viikko: Viikonpäivä: Tunti:
HÄKE: Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Alue: Tehtävälaji: 02,03,09,15,34,35
Toimenpide: Partion tunnus: Annettu partiolle: Kyllä

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Kuva 24: Häiriökäyttäytymistehtävien antoajat partiolle

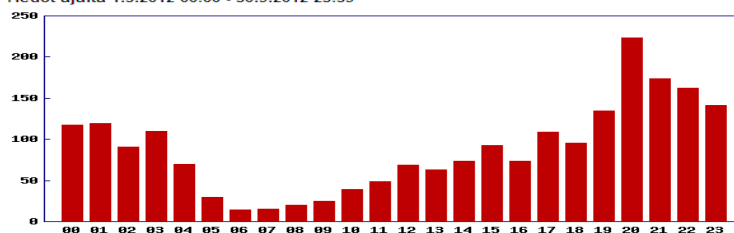
Tehtävien tarkempaa ajallista tarkastelua

Tehtävät 35, kuva 25, (ilkivalta, järjestykselakirikkomus ja muu häiriökäyttäytyminen) ajoittuivat ajalle 17-03 (yli 100 tehtävää) ja vilkkain aika klo 20-22 (tehtäviä 162-223).

PONA tehtävät tuntiraportti

Aika: 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59 Viikko: Viikonpäivä: Tunti:
 HAKE: Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Alue: Tehtäväalaji: 35
 Toimenpide: Partion tunnus: Annettu partiolle: Kyllä

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Tunti	v.2012	Tunti	Lkm
00	117	12	69
01	119	13	63
02	91	14	73
03	110	15	93
04	70	16	73
05	30	17	109
06	14	18	95
07	15	19	135
08	20	20	223
09	25	21	174
10	39	22	162
11	49	23	141
Yht.			2109

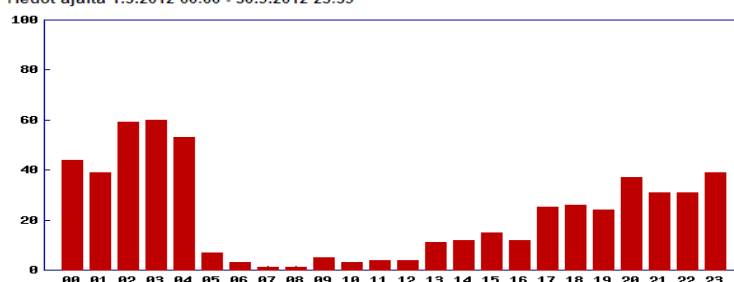
Kuva 25: Tehtävät 35 (ilkivalta, järjestyslakirikkomus ja muu häiriökäyttäytyminen)

Tehtävät 03, kuva 26, (pahoinpitely) ajoittuivat ajalla 17-04 (tehtäviä 24 tai enemmän) ja vilkkain aika klo 23-04 (tehtäviä 39-60).

PONA tehtävät tuntiraportti

Aika: 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59 Viikko: Viikonpäivä: Tunti:
 HAKE: Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Alue: Tehtäväalaji: 03
 Toimenpide: Partion tunnus: Annettu partiolle: Kyllä

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Tunti	v.2012	Tunti	Lkm
00	44	12	4
01	39	13	11
02	59	14	12
03	60	15	15
04	53	16	12
05	7	17	25
06	3	18	26
07	1	19	24
08	1	20	37
09	5	21	31
10	3	22	31
11	4	23	39
Yht.			546

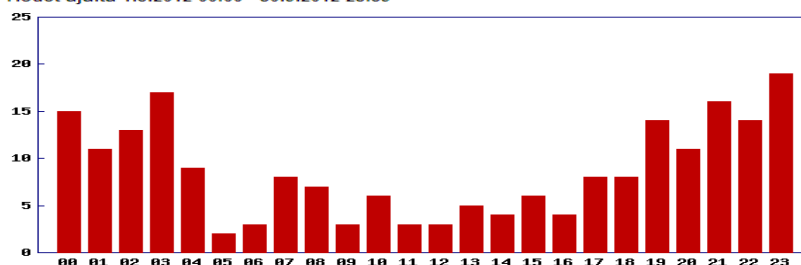
Kuva 26: Tehtävät 03 (pahoinpitely)

Tehtävät 15, kuva 27, (vahingonteko) ajoittuivat ajalle 17-04 (tehtäviä 8-19) ja tehtävät 09 (muu hengen ja terveyden suojaan liittyvä tehtävä ajalle 16-04 (tehtäviä 6-15).

PONA tehtävät tuntiraportti

Aika: 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59 Viikko: Viikonpäivä: Tunti:
 HAKE: Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Alue: Tehtäväalaji: 15
 Toimenpide: Partion tunnus: Annettu partiolle: Kyllä

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Tunti	v.2012	Tunti	Lkm
00	15	12	3
01	11	13	5
02	13	14	4
03	17	15	6
04	9	16	4
05	2	17	8
06	3	18	8
07	8	19	14
08	7	20	11
09	3	21	16
10	6	22	14
11	3	23	19
Yht.			209

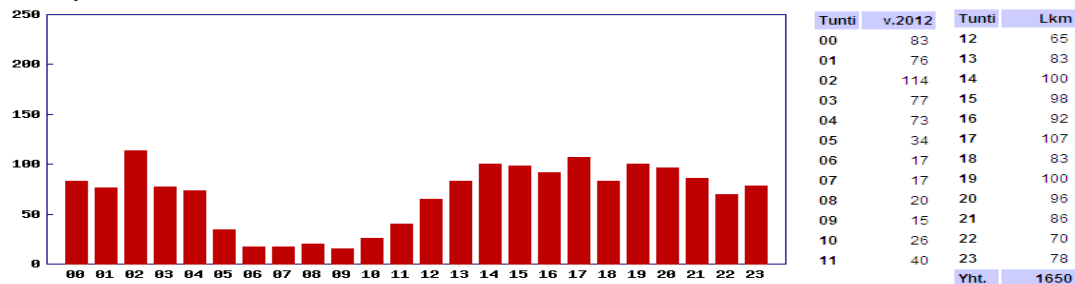
Kuva 27: Tehtävät 15 (vahingonteko)

Tehtävät 34, kuva 28, (päihtynyt henkilö) ajoittuivat ajalle 12-04 (tehtäviä 65-104) ja tässä mielessä tehtävien alkuaika poikkeaa muiden tarkasteltavissa olevista tehtävistä.

PONA tehtävät tuntiraportti

Aika: 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59 Viikko: Viikonpäivä: Tunti:
HÄKE: Poliisipiiri: 8060 Kunta: 092 Alue: Tehtäväalaji: 34
Toimenpide: Partion tunnus: Annettu partiolle: Kyllä

Tiedot ajalta 1.5.2012 00:00 - 30.9.2012 23:59

Kuva 28: Tehtävät 34 (päihtynyt henkilö)

6.6 Tilastojen luotettavuus ja vaikuttavuus

Poliisin tilastoihin vaikuttavat monet eri seikat. Häiriökäyttäytymistehtävät yleisillä paikoilla vähenevät yleensä silloin kun ihmisillä taloudellisesti menee huonosti eli yhteiskunnan taloustilanne vaikuttaa ja kesällä 2012 oli talouden taantuma. Taloudellisesti huonoina aikoina ihmisten alkoholin käyttö keskittyy kotioloihin, koska rahaa ravintolailtaan ei ole käytössä. Toinen häiriökäyttäytymistä yleisillä paikoilla vähentävä seikka on sää, mitä parempi ilma ulkona on sitä enemmän ihmiset ovat ulkoilmassa. Kesä 2012 oli sään puolesta varsin epävakainen.

Tilastojen mukaan järjestyksenvalvontaa jalkaisin ja autopartiossa suoritettiin valvontajakson aikana (05-09/12) valvontakohteissa heikokosti (jalkautuminen 3.3 tehtävää/päivä, autopartiossa 5.5 tehtävää/päivä), kun sitä verrataan käytössä olleisiin resursseihin. Valvontapäiviä oli 153 ja sen aikana jalkautumistehtäviä oli 510 ja autopartiotehtäviä 834. Laskettaessa partioiden minimiresurssien mukaan oletuksena, että jokainen partio suorittaa yhden jalkautumistehtävän ja autopartiotehtävän työvuorossa pitäisi molempia tehtäviä olla vähintään 1836. Toisaalta pitää muistaa, että määrällistä tavoitetta katuturvallisuus - strategiassa ole oltu määritelty. Vuoden 2011 tilastoihin verrattuna nousua oli jalkautumistehtävissä 65 % ja autopartiotehtävissä 102 % eli hyvään suuntaan ollaan menossa.

Huomioitava nousu suoritteissa on tehtävä 803 hoidettu paikalla - poistettu henkilö/-itä. Valvontajakson aikana tehdyissä suoritteissa poistettujen henkilöiden määrä lisääntyi 169 % vuoteen 2011 verrattuna (516 → 1392). Suorite tarkoittaa sitä, että poliisipartio on poistanut alueelta häiriötä aiheuttaneen henkilön tai henkilöitä.

Vaikka tilastot osoittavat vain pientä katuväkivallan ja häiriökäyttäytymisen vähentymistä katuturvallisuus - strategian valvonta-aikana niin yleisesti tiedetään, että poliisin näkyvä valvonta vähentää rikollisuutta ja häiriökäyttäytymistä ja sitä kautta lisää alueen turvallisuutta.

7 Menetelmä

Näkyvän valvonnan kehittämisen mallin menetelmänä on käytetty hyväksi strategisen johtamisen menestystekijöitä (Mika Kamenskyn kirja Strateginen johtaminen) sekä toimintatutkimuksen periaatteita.

7.1 Strategisen johtamisen menestystekijät

Mika Kamenskyn kirjassa Strateginen johtaminen kerrotaan menestyksen timantista ja siihen liittyvistä strategisen johtamisen menestystekijöistä. Menestyksen timantti on liiketoiminnan johtamisen ja kehittämisen perusta, jossa tärkeimmät asiat voidaan esittää viitekehyksellä: strategia, johtaminen, osaaminen, vuorovaikutus (kuva 29). Nämä kaikki neljä asiaa yhdessä ratkaisevat yrityksen menestyksen pitkällä tähtäimellä. (Kamensky 2010, 28.) Kirjassa mainittu viitekehys soveltuu hyvin tämän opinnäytetyön mallin kehittämiseen.

Menestyksen edellytykset eli strategisen johtamisen kriittiset menestystekijät on pelkistetty kymmeneksi keskeiseksi tekijäksi, jotka ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa:

1. yhteinen strategia ja bisneskieli
 - yhteinen ymmärrys ja käsitys strategiasta
 - mitä strategia tarkoittaa omassa organisaatiossa
2. kyky, halu ja rohkeus uusiutua
3. tietotulvasta ymmärrykseen ja näkemykseen
 - kokonaisuuden näkeminen
4. joukkuepelin sisäistäminen
5. kyky keskittyä olennaiseen
 - priorisointi
 - tärkeimpien asioiden löytäminen ja ymmärtäminen
6. pitkäjänteisyys myös kvartaalitaloudessa
7. riittävä liiketoimintaosaaminen
8. toimialaosaaminen ja näkemys sen yhteydestä muuhun ympäristöön
9. kokonaisnäkemys johtamisessa
 - strategiat eivät toteudu ilman hyvää johtamista
 - johtaminen on kyky aikaansaada tuloksia organisaation kanssa
10. verkosto-osaaminen ja vuorovaikutustaidot

(Kamensky 2010, 29.)

Kuva 29: Strategisen johtamisen viitekehys ja kriittiset menestystekijät (Kamensky 2010, 51)

7.1.1 Strategisen toimenpideohjelman suunnitteludynamiikka

Strategisen toimenpideohjelman/-suunnitelman tekeminen

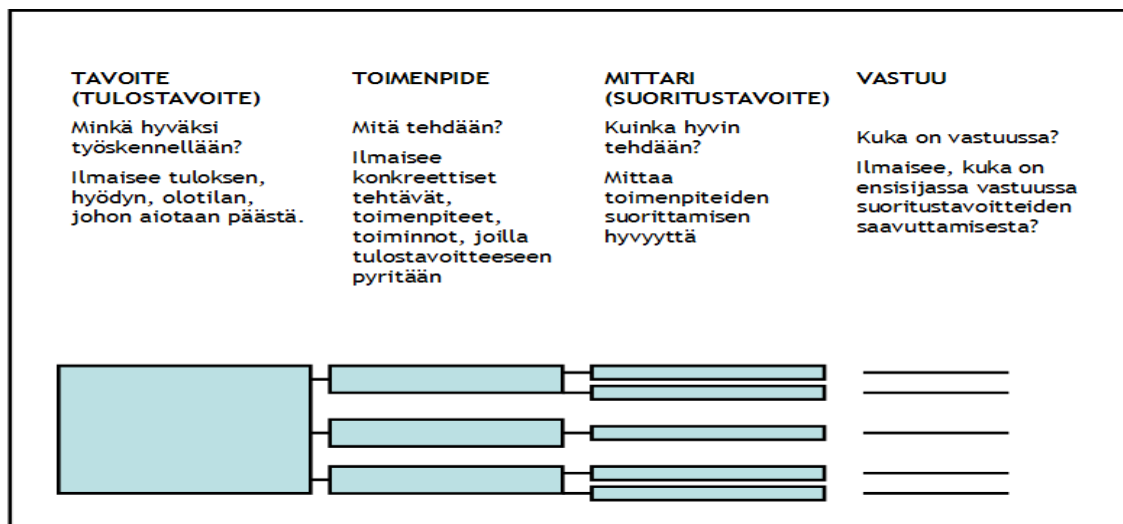
Strategian valinnan jälkeen strategialle pitää laatia suunnitelmat strategisista toimenpiteistä ja laaditaan niistä toimenpideohjelman/-suunnitelma ja sille selkeät tavoitteet. Ne jaotellaan neljään osaan: tavoite → toimenpide → mittari → vastuu (kuva 30). (Kamensky 2010, 310.)

Tavoite (tulostavoite) ilmaisee tuloksen, hyödyn ja olotilan, jotka keskeisellä strategialle halutaan saavuttaa ja siinä vastataan kysymykseen miksi eli minkä hyväksi työskennellään. (Kamensky 2010, 311.)

Tavoitteet saavutetaan toimenpiteillä ja niissä ilmaistaan ne tehtävät, toiminnot ja asiat, joiden avulla tavoitteet aiotaan saavuttaa. Niiden tulee olla konkreettisia, selkeitä ja yksiselitteisiä, jota jokainen toimija ymmärtää, mitä ja miten aiotaan tehdä. (Kamensky 2010, 311.)

Toimenpiteille tulee asettaa mittareita eli suoritustavoitteita ja niiden tulee vastata kysymykseen kuinka hyvin toimenpide tulee tehdä. Suoritustavoite ei ole sama kuin tulostavoite. Tulostavoite vastaa kysymykseen milloin strategia on hyvin suoritettu kun suoritustavoite vastaa kysymykseen milloin toimenpide on hyvin suoritettu. Suoritustavoite on siis osa tulostavoitetta. (Kamensky 2010, 312.)

Mittareille tulee asettaa vastuuhenkilö, joka ensisijaisesti vastaa suoritustavoitteen saavuttamisesta huolimatta siitä, että kokonaistulos tehdään yhdessä tekemällä. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toimenpiteet hyvästä suorittamisesta toteutuvat. (Kamensky 2010, 312.)

Kuva 30: Strategisen toimenpideohjelman suunnitteludynamiikka

7.2 Toimintatutkimus

"Liikkeelle lähdetään tilanteen analyysistä ja tosiasioiden havainnoinnista. Sitä seuraa ongelman käsitteellinen ja teoreettinen muotoilu sekä toimenpiteiden suunnittelu. Seuraavaksi suoritetaan nuo toimenpiteet ja arvioidaan niiden vaikutukset. Tämä ehkä aiheuttaa muutoksia teoriaan ja korjauksia toimenpiteisiin, eli spiraali alkaa toisen kierroksensa." (Eskola 1973, 183.)

Toimintatutkimuksen tehtävänä on muuttaa todellisuutta sitä tutkimalla ja tutkia todellisuutta sitä muuttamalla. Siinä tuotetaan tietoa käytäntöjen kehittämiseksi. Toimintatutkimuksen eri suuntauksissa (kriittinen toimintatutkimus, osallistava toimintatutkimus, toimintatiede, kommunikatiivinen toimintatutkimus, kehittävä työntutkimus, design-tutkimus) painotetaan eri tavalla tutkimuksen tavoitteita ja osallistavuutta.

Toimintatutkimus on:

- o interventioon perustuva
- o käytännönläheinen
- o osallistava
- o reflektiivinen
- o sosiaalinen prosessi

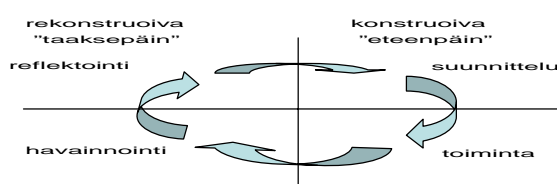
Sen tarkoituksena on toiminnan kehittäminen:

- o tutkimalla sosiaalista todellisuutta, jotta sitä voitaisiin muuttaa
- o muuttamalla todellisuutta, jotta sitä voitaisiin tutkia

Toimintatutkimus prosessina

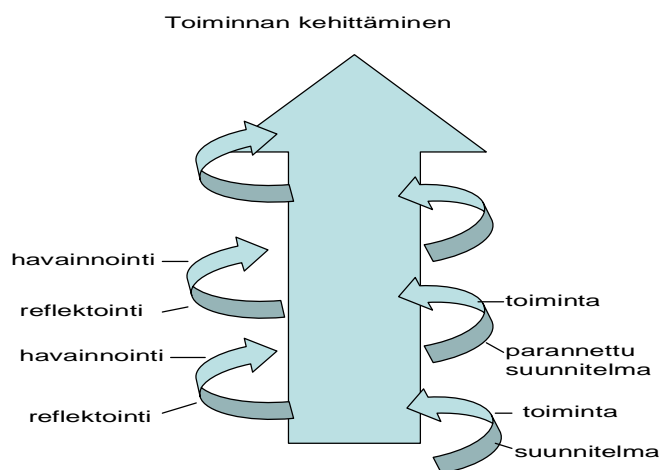
Toimintatutkimus poikkeaa tavallisesta tutkimusprosessista, jossa tekeminen hahmotetaan tavallisesti vaihe vaiheelta johdonmukaisesti etenevä prosessina (tutkimussuunnitelma, tutkimustehtävien- ja ongelmien asettaminen, aineiston keruu, analysointi, tulosten esittäminen, päätelmät). Tutkintasuunnitelman lähtökohta voi olla arkisessa toiminnassa havaittu ongelma, joka ryhdytään kehittämään. (Heikkinen, Rovio & Syrjäjä 2006, 78).

Toimintatutkimus hahmotetaan usein syklinä (kuva 31), johon kuuluu konstruoivia (uutta rakentavaa, tulevaisuuteen suuntaavaa) ja rekonstruoivia (havainnointi, arviointi) vaihteita. Syklin vaiheet vuorottelevat kehämäisesti ja sykli voi alkaa mistä vaiheesta tahansa.

Kuva 31: Toimintatutkimuksen sykli (Heikkinen ym. 2006, 79)

Kehittämishanke johtaa usein uuteen kehittelyyn. Useat peräkkäiset syklit muodostavat toimintatutkimuksen spiraalin, jossa toiminta ja ajattelu liittyvät toisiinsa peräkkäisinä suunnittelun, toiminnan, havainnoinnin, reflektion ja uudelleensuunnittelun kehinä (kuva 32).

Kuva 32: Toimintatutkimuksen spiraali (Heikkinen ym. 2006, 81)

Toimintatutkimuksen kulusta on esitetty useampiakin kulkukaavioita. Seuraavassa on havainnollistettu yksi mahdollinen kulkukaavio:

- ongelman tai kehityskohteen havaitseminen, tunnistaminen ja määrittely
- tilanteen kartoittaminen, selvitys, mistä on kysymys, mikä on tavoite

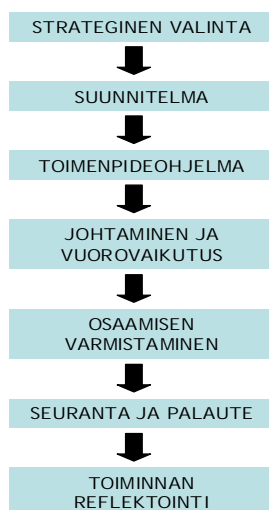
- o tehdään tutkimus- / toimintasuunnitelma ongelman ratkaisemiseksi
 - o toimitaan suunnitelman mukaisesti
 - o toiminnan seuranta, arviointi ja reflektointi
 - o arvioinnin perusteella muutetaan tutkimus-/ toimintasuunnitelmaa
 - o toimitaan muutosten mukaisesti
 - o seuranta, arviointi ja reflektointi
 - o jatketaan kunnes ollaan tyytyväisiä muutokseen ja saadaan ongelmaan ratkaisu
- (Opinnäytetyöpakki, Kajaanin ammattikorkeakoulu)

Tässä työssä edettiin toimintatutkimuksen kulkukaavion (spiraalia) mukaisesti vain osittain (suunnitelma, toiminta, seuranta), koska toiminnan reflektointia tässä tapauksessa ei voi käyttää kovin nopeasti. Tässä vaiheessa on käyty ensimmäinen spiraalin kierros ja sitä tulee jatkossa kehittää edelleen ja laatia siitä parannettu suunnitelma.

8 Toimintamalli näkyvän poliisipartioinnin kehittämiseksi

8.1 Mallin kuvaus

Toimintamalli perustuu ajatukselle strateginen valinta, suunnitelma, toimenpideohjelma, johtaminen (esimiestyö) ja vuorovaikutus, osaaminen ja sen varmistaminen, seuranta ja palaute, toiminnan reflektointi (kuva 33).

Kuva 33: Toimintamallin kulkukaavio

Poliisilaitoksen johdon tulee tehdä strateginen päätös (strateginen valinta) näkyvästä poliisipartioinnista (katuturvallisuus). Strategisesta valinnasta tehdään suunnitelma ja sille erillinen toimenpideohjelma, jossa on selkeät tavoitteet (tavoite, toimenpide, mittari, vastuu). Suun-

nitelmat ja sen toteuttamistapa käydään läpi ryhmänjohtajien ja kenttäryhmien kanssa (johdaminen, esimiestyö, osaamisen varmistaminen) riittävän usein (alussa päivittäin). Toimintaa tulee jatkuvasti arvioida yhdessä toimijoiden ja tarvittaessa kehittää / muuttaa toimintaa (vuorovaikutus ja reflektointi). Toiminnan onnistumista tulee seurata tilastoista riittävän usein ja siitä on annettava palautetta tekijöille (seuranta ja palaute). Palautteessa on selvästi kerrottava onko toiminta ollut tavoitteiden mukaista ja missä on kehitettävää.

8.1.1 Strateginen valinta

Poliisilaitoksen johdon tulee tehdä strateginen valinta (strateginen päätös) näkyvästä poliisi-partioinnista (katuturvallisuus). Ilman johdon päätöstä, tukea ja riittävää seuranta toiminta ei kehity vaan jää helposti yksittäisen virkamiehen "puuhasteluksi". Johdon tulee seurata toiminnan kehittymistä ja tarvittaessa puuttua asiaan, mikäli se ei mene suunnitelman ja tavoitteiden mukaisesti.

8.1.2 Suunnitelma

Strategian valinnan / päätöksen jälkeen toiminnalle laaditaan suunnitelma toimenpiteistä, joihin halutaan toiminnalla vaikuttaa. Näkyvän poliisi-partioinnin kehittämisen mallissa suunnitelmaan kirjataan toiminnan tavoite, valvonnan toimenpiteet, miten valvontaa seurataan sekä valvontakohteet.

Tavoite

Poliisin tavoite on näkyvän valvonnan lisääminen erikseen valituissa kohteissa. Valvonnan tarkoitus on häiriöiden, katuväkivallan ja muiden rikosten estäminen ja vähentyminen, turvallisuudentunteen parantaminen ja ympäristön viihtyvyyden lisääntyminen yleisillä paikoilla. Toiminnalla vaikutetaan häiriön- / rikosentekijän motivaatioon heikentävästi, estämään sopivan häiriön- tai rikoskohteen löytymistä sekä lisätään valvontaa tai sen tunnetta.

Toimenpiteet

Toimenpiteet kertovat mitkä ovat toiminnan linjaukset ja miten valvontaa suoritetaan. Valvonnan pääpaino on näkyvässä valvonnassa ja sen tehostamisesta valituissa kohteissa. Partioiden toiminnan tulee olla yhtenäistä ja linjauksien mukaisia, jotta päästään tavoitteisiin. Valvontaa tulee suorittaa joka työvuoro suoritustavoitteiden mukaisesti ja puuttumiskynnys häiriöihin ja rikoksiin tulee olla matala. Valvontamuotoina on partiointi ajoneuvoilla ja jalkautuminen.

Seuranta ja palaute

Seuranta ja siihen liittyvä palaute on tärkeä osa valvonnan onnistumista. Seurannan avulla voidaan antaa asianmukaista palautetta valvontaa suorittaville sekä seurata sitä, onko valvon-

ta ollut suoritusavoitteiden (mittareiden) mukaista. Partioiden valvontakäyntejä valituissa kohteissa pystytään seuraamaan vain oma-aloitteisen tehtävällöoituksen tekemällä.

Valvontakohteet

Valvontakohteiden tulee olla sellaisia, joissa häiriöitä tapahtuu toistuvasti ja / tai alueella asuvat kokevat alueen levottomaksi tai turvattomaksi. Valittuja valvontakohteita tulee olla sellainen määrä, että niitä myös pystytään valvomaan työvuorossa tavoitteiden mukaisesti.

Kuvissa 34 ja 35 on esimerkit toimintamallin suunnitelmasta ja valvontakohteista. Suunnitelma on tarkoituksella tehty lyhyeksi ja ytimekkääksi, jotta se on helppo ja nopea lukea sekä omaksua.

KATUTURVALLISUUS –STRATEGIA KESÄ 2013 (1.5-30.9)

- **Tavoitteet**
 - näkyvän valvonnan lisääminen
 - häiriöiden, katuväkivallan ja muiden rikosten estäminen ja vähentyminen, turvallisuudentunteen parantuminen, ympäristön viihtyvyyden lisääntyminen
 - vaikutetaan häiriön- / rikoksentekijän motivaatioon heikentävästi, estetään sopivan häiriön- tai rikoskohteen löytymistä sekä lisätään valvontaa tai sen tunnetta
- **Toimenpiteet**
 - näkyvän valvonnan lisääminen ja tehostaminen
 - partioiden yhtenäinen linja valvontakohteissa
 - matala puuttumiskynnys häiriöihin ja rikoksiin
 - autopartiointi ja jalkautuminen kohteissa, useita kertoja vuorossa
 - tehtävällöoitus
 - oma-aloitteiset tehtävät
 - pelisäännöt "asiakkaiden" kanssa
 - tehdään ostokset ja poistutaan kotiin
 - ei sallita yleisellä paikalla ryyppäämistä, eikä liian päihtyneenä esiintymistä
 - poistaminen, kiinniotto
 - ei "leirien perustamista"
 - neuvot, kehotukset, käskyt
 - poistaminen, sakko, kiinniotto (PoL 11 tai 20)
 - erityinen huomio nuoriin päihtyneisiin
 - henkilötiedot ELS
 - ilmoitus kotiin vanhemmille (mikäli mahdollista) ja sosiaali- ja kriisipäivystykseen (lastensuojeluilmoitus)
 - toimitetaan kotiin, tarvittaessa poliisiasemalle
 - juomat poliisin haltuun ja hävitykseen
- **Seuranta (1.5-30.9.2013)**
 - valvontakäynnit
 - kuukausiseuranta

Kuva 34: Esimerkki toimintamallin suunnitelmasta

KATUTURVALLISUUS –STRATEGIA KESÄ 2013 VALVONTAKOhteet

<ul style="list-style-type: none"> • ALUE 1 • Myyrmäki <ul style="list-style-type: none"> – Liesitori – Paalutori ja -puisto – Myyrmäkitalo – Myyrmäen asema + ympäristö • Martinlaakso <ul style="list-style-type: none"> – Rautatieasema + liikekeskus + ympäristö • ALUE 2 • Tikkurila <ul style="list-style-type: none"> – Asematie - Tikkuraitti - Peltolan tori – Lauri Lairalan aukio – Heureka puisto – Rautatieasema + ympäristö • Hakunila <ul style="list-style-type: none"> – Ostoskeskus + ympäristö 	<ul style="list-style-type: none"> • ALUE 3 • Korso <ul style="list-style-type: none"> – Rautatieasema + ympäristö – K-marketin ja S-marketin edusta – Lumon edusta • Koivukylä <ul style="list-style-type: none"> – Rautatieasema + ympäristö – Liikekeskus
---	---

Kuva 35: Esimerkki toimintamallin kohteista

8.1.3 Toimenpideohjelma

Strategisesta valinnan ja suunnitelman jälkeen tehdään suunnitelmasta erillinen toimenpideohjelma, jossa on selkeät tavoitteet. Toimenpideohjelmaan kirjataan strategian tulostavoite, toimenpiteet, suoritustavoite (mittarit), vastuu, valvontakohteet ja valvontamuoto.

Tulostavoite

Tulostavoite (tavoite) ilmaisee tuloksen, joka halutaan saavuttaa ja siinä vastataan miksi eli minkä hyväksi työskennellään. Tulostavoite vastaa kysymykseen milloin strategia on hyvin suoritettu.

Toimenpiteet

Tavoitteet saavutetaan toimenpiteillä ja niissä ilmaistaan ne tehtävät, toiminnot ja asiat, joiden avulla tavoitteet aiotaan saavuttaa. Niiden tulee olla konkreettisia, selkeitä ja yksiselitteisiä, jota jokainen toimija ymmärtää, mitä ja miten aiotaan tehdä.

Suoritustavoite (mittari)

Suoritustavoite eli mittari vastaa kysymykseen kuinka hyvin toimenpide tulee tehdä. Suoritustavoite vastaa kysymykseen milloin toimenpide on hyvin suoritettu.

Vastuu

Suoritustavoitteille eli mittareille tulee asettaa vastuuhenkilö, joka ensisijaisesti vastaa suoritustavoitteen saavuttamisesta huolimatta siitä, että kokonaistulos tehdään yhdessä tekemällä. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toimenpiteet hyvästä suorittamisesta toteutuvat. Vastuu jakautuu niin, että valvonta- ja hälytystoimintayksikön erikseen määrätty päällystöön kuuluva vastaa strategian tulostavoitteesta ja sen toteutumisesta. Kenttäryhmienjohtajat vastaavat siitä, että valvontaa tehdään suunnitelmien mukaisesti heidän ryhmässään. Vuoron kenttäjohtaja vastaa taas siitä, että valvontaa tehdään työvuoroissa ja partionjohtaja vastaa siitä, että partio tekee valvontaa partioalueen kohteissa joka työvuoro.

Valvontakohteet

Toimenpideohjelmaan kirjataan ne valvontakohteet, jotka suunnitelmassa on mainittu. Kohteet ovat sellaiset, joihin poliisin näkyvää valvontaa halutaan erityisesti kohdentaa.

Valvontamuoto

Haluttu valvontamuoto (autopartiointi, jalkautuminen, muu valvontamuoto) on tärkeää kirjata toimenpideohjelmaan, koska näin saadaan valvonnalle parempi vaikuttavuus ja kohteiden erityispiirteet tulee paremmin huomioitua. Määrätyissä kohteissa autopartiointi on riittävän tehokasta, mutta useammat kohteet vaativat monimuotoista valvontaa eli jalkautumista ja autopartiointia. Erityisesti kohteet, joissa on porrastasanteita, sisätiloja ja muita suojauspaikkoja jalkautuminen on tehokkain valvontamuoto.

Kuvassa 36 on esimerkki toimintamallin toimenpideohjelmasta. Toimenpideohjelma on tarkoituksella tehty lyhyeksi ja ytimekkääksi, jotta se on helppo ja nopea lukea sekä omaksua.

KATUTURVALLISUUS STRATEGIA TOIMENPIDEOHJELMA			
TULOSTAVOITE	TOIMENPITEET	SUORITUSTAVOITE (MITTARI)	VASTUU
<p>Häiriöiden, katuväkival- lan ja muiden rikosten estäminen ja vähenty- minen.</p> <p>Turvallisuudentunteen parantuminen.</p> <p>Ympäristön viihtyvyy- den lisääntyminen</p> <p>Vaikutetaan häiriön- / rikosentekijän moti- vaatioon heikentävästi, estetään sopivan häiri- ön- tai rikoskohteen löytyminen sekä lisä- tään valvontaa tai sen tunnetta</p>	<p>Näkyvä valvonta - jalkautuminen - autopartiointi</p> <p>Puuttumiskynnys (matala)</p> <p>Tehtävällmoitukset</p>	<p>Tehtävällmoitukset tehtävät 611, 612</p> <p>Häiriökäyttäytymis- tehtävien määrä</p> <p>Pahoinpitelyt yleisel- lä paikalla</p> <p>Vähintään 3 krt / vuoro / partio / koh- de</p> <p>Kuukausiseuranta</p> <p>Kuukausiraportti</p>	<p>Kokonaisvastuu komisario x</p> <p>Päivittäisvastuu yleisjohtaja</p> <p>Ryhmävastuu ryh- mänjohtajat</p>
	VALVONTAKOhteET	VALVONTAMUOTO	
	<p>Myyrämäki</p> <ul style="list-style-type: none"> o Liesitori o Paalutori ja -puisto o Myyrmäkitalo o Myyrmäen asema + ympäristö <p>Martinlaakso</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rautatieasema + ympäristö o Liikekeskus <p>Tikkurila</p> <ul style="list-style-type: none"> o Asematie - Tikkuraitti - Pelto- lan tori o Lauri Lairalan aukio o Heureka puisto o Rautatieasema + ympäristö <p>Hakunila</p> <ul style="list-style-type: none"> o Ostoskeskus + ympäristö <p>Korso</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rautatieasema + ympäristö o K-marketin ja S-marketin edusta o Lumon edusta <p>Koivukylä</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rautatieasema + ympäristö o Liikekeskus 	<p>Autopartiointi ja jalkautuminen</p> <p>Autopartiointi ja jalkautuminen</p> <p>Autopartiointi ja jalkautuminen</p> <p>Autopartiointi ja jalkautuminen</p> <p>Autopartiointi ja jalkautuminen</p> <p>Autopartiointi ja jalkautuminen</p>	<p>Työvuorokohtainen vastuu kenttäjoh- taja</p> <p>Partiokohtainen vastuu partionjoh- taja</p>

Kuva 36: Esimerkki katuturvallisuus - strategian toimenpideohjelmasta

8.1.4 Johtaminen (esimiestyö) ja vuorovaikutus

Strategian onnistumisen kannalta tärkeimpiä asioita on miten hyvin strategia saadaan jalkautettua ryhmänjohtajatasolle ja miten hyvin he sitoutuvat noudattamaan strategiaa ryhmisään. Toiminnan jalkauttaminen vaatii jatkuvaa, päivittäistä keskustelua aiheesta (asioiden läpikäynti), riittävän palautteen antamista, asioiden ja kokonaisuuksien esittelyä ryhmäpäivillä. Ryhmänjohtajan ja vuoron kenttäjohtajan rooli korostuu toiminnan käytännön toteuttamisessa erityisesti vuoron aloituspalaverissa, joissa käydään läpi työvuoron etukäteen tiedossa olevat tapahtumat ja toiminnan painotus. Ryhmänjohtajat vastaavat viime kädessä ryhmiensä tuloksellisuudesta ja toimivuudesta.

8.1.5 Osaaminen ja sen varmistaminen

Suunnitelmia laadittaessa tulee ottaa huomioon myös henkilöstön osaamisen varmistaminen valittuun strategiaan. Mikäli valittu toiminta vaatii henkilöstön tietotaidon lisäämistä niin riittävä koulutus tulee järjestää sopivalla tavalla. Samoin tulee huomioida tarvitaanko toimintaan erityisvälineistöä ja niihin liittyvää koulutusta. Kehitettäessä poliisin perustoimintaa yleensä riittävä osaamistaso on kunnossa ja silloin riittää suunnitelman ja toimenpideohjelman tarkka läpikäyminen.

8.1.6 Seuranta ja palaute

Seuranta ja siihen liittyvä palaute on tärkeä osa valvonnan onnistumista. Seurannan avulla voidaan antaa asianmukaista palautetta valvontaa suorittaville sekä seurata sitä, onko valvonta ollut suoritustavoitteiden (mittareiden) mukaista. Toiminnan seurannan ja palautteen tulee olla säännöllistä ja rakentavaa.

8.1.7 Toiminnan reflektointi

Suunnitelman mukaista toimintaa tulee säännöllisesti seurata, arvioida ja reflektoida. Toiminnan arvioinnin perusteella tarvittaessa muutetaan suunnitelmaa ja siihen liittyvää toimenpideohjelmää ja toimitaan uuden suunnitelman mukaisesti. Muutosten jälkeen muutettua toimintaa seurataan, arvioidaan ja reflektoidaan uudelleen ja tarvittaessa tehdään muutoksia. Tätä kehittämisen kehää jatketaan niin kauan kunnes ollaan muutoksen tyytyväisiä.

9 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää toimintamalli siitä, miten näkyvää poliisipartiointia kehitetään nykyisestä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella. Työssä kuvattiin kesällä 2012 toteutettua katuruvallisuus strategiaa, sen tuloksia ja onnistumista. Seuraavassa on esitetty työstä tehtyjä johtopäätöksiä ja toimenpidesuosituksia.

Toiminnan vaikuttavuus ja tuloksellisuus vaatii strategisia päätöksiä, niille suunnitelmat ja toimenpideohjelmat, toimintaa tulee johtaa ja toiminnasta tulee antaa palautetta, seuranta on oltava säännöllistä ja mittarien on oltava kaikkien tiedossa. Kaikkien toimintaa osallistuvien on tiedettävä mikä on toiminnan tavoite ja millaiseen suoritustasoon ollaan tyytyväisiä. Toimintaa tulee koko ajan arvioida ja kehittää.

Strategiaan sitouttamisen ”pääkohteet” ovat oma päällystö sekä ryhmänjohtajat. Ryhmänjohtajat vastaavat ryhmänsä tuloksellisuudesta ja toimivuudesta. Esimiehillä on oltava yhteinen näkemys strategiasta ja sen toteuttamistavasta.

Päivittäisen kenttätöiden rakenteen ymmärtäminen on toiminnan onnistumisen kannalta tärkeää. Ensisijaisesti hoidetaan hälytystehtävät ja muut siihen liittyvät tehtävät ja sen jälkeen tehdään muuta suunnitelmien mukaista valvontaa. Valvonnan suunnitelmat on tehtävä siten, että ne tukevat poliisilaitoksen tulostavoitteita ja niiden painopiste vaihtelee ajankohdan mukaan. Lähtökohta päivittäisissä valvonnan perustyössä tulee olla sellainen, että joka vuorossa tehdään, hälytystehtävien lisäksi, ainakin yjt-valvontaa ja liikenteenvalvontaa. Kenttäryhmissä valvonnan tekemisestä ja toteuttamisesta vastaa vuoron kenttäjohtaja sekä partiossa partionjohtaja. Valvonnan suunnittelusta ja kohdentamisesta vastaa valvonta- ja hälytystoimintayksikön päällystö. Kansalaisilta saadun palautteen mukaan taajamien keskustoissa autopartioinnilla ei ole samaa ennalta estävää vaikutusta kuin jalkapartioinnilla. Poliisin kenttätöiden päivittäiseen valvontaan tulisi sisällyttää valvontakohteesta riippuen niin näkyvää autopartiointia kuin jalkapartiointiakin. Jakso- ja päiväkohtaiseen työajansuunnitteluun pitää kiinnittää erityistä huomiota ja esimiesten tulee valvoa valvonnan toteutumista.

Poliisin tehtävärekisterin tulisi ohjeiden tulisi olla sellaiset, että myös poliisin suorittamaa perustehtävän mukaista oma-aloitteista valvontaa voitaisiin paremmin seurata. Ei ole järkevää, että poliisilaitokset tekisivät omat paperiset seurantalomakkeet määrätylle valvonnalle. Nykyisessä järjestelmässä on valmiudet tehtävien syöttämiseen, mutta ohjeet eivät ”salli” kirjaamista.

Tilastojen mukaan häiriökäyttämistehtävät painottuvat klo 16-04 väliseen aikaan eli painopistevuorot tulisi ajoittaa tälle ajalle, kun valvotaan katuturvallisuutta. Toisaalta poliisin tulee näkyä katukuvassa myös muuhun aikaan, niin autopartiossa kuin jalkautuneenakin, koska yleisesti näkyvän partioinnin tiedetään vähentävän häiriöitä, lisäävän alueiden turvallisuutta ja ihmisten turvallisuudentunnetta.

10 Pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen kesti oletettua kauemmin, koska oman päätyön ohessa opinnäytetyön tekeminen on ajallisesti haastavaa. Vasta syksyllä 2012 marraskuussa aloitetulla vuorot-

teluvapaalla löytyi riittävästi aikaa kirjoittaa työ loppuun. Toinen syy pitkittyneeseen tekemiseen oli aiheen lopullinen valinta. Opinnäytetyön tarkoitus on ollut koko ajan kehittää malli miten poliisin näkyvää valvontaa kehitetään Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella, mutta vasta kesällä 2012 toteutettu katuturvallisuus-strategia oli ikään kuin ensimmäinen oikeasuuntainen toimenpide toiminnan kehittämisessä.

Työssä kuvattua mallia (suunnitelma ja toimenpideohjelma) päästään käytännössä kokeilemaan kesällä 2013. Katuturvallisuus-strategian toteuttamisesta kesällä 2013 on tehty päätös poliisilaitoksella. Valvontakohteet tullevat säilymään kuvatus suunnitelman mukaisina, mutta suoritustavoitteisiin (mittarit) saattaa tulla muutoksia. Opinnäytetyön merkitys poliisilaitokselle nähdään vasta tulevaisuudessa. Kaikki riippuu siitä, miten työhön suhtaudutaan esimiestasolla ja otetaanko työssä esitetyt asiat huomioon laadittaessa strategioita ja niiden suunnitelmia myös tulevaisuudessa.

Työnantajan tuki opinnäytetyön tekemiselle on ehdottoman tärkeää. Ilman työnantajan myönteistä suhtautumista opiskeluun ja opinnäytetyön tekemiseen opinnot eivät olisi valmis-tuneet.

Poliisin valvonnan vaikuttavuutta varsinkin on hankala mitata pelkästään poliisin tilastoilla. Poliisilaitoksen alueella saattaa olla alueita, joissa on levotonta (häiriöitä) mutta tehtävälmoituksia ei tule poliisin tehtävärekisteriin riittävästi ja näin poliisi ei välttämättä reagoi häiriöihin. Vaikuttavuuden arviointiin tarvitaan myös muita keinoja kuin poliisin omat tilastot. Mikäli poliisin tilastojen mukaan valvontaa on suoritettu häiriökohteissa ja häiriöt tilastojen mukaan ovat vähentyneet sekä muualta saatu palaute tukee poliisin tilastoja, valvonnassa on onnistuttu.

Tässä työssä keskityttiin ainoastaan yhteen osa-alueeseen eli näkyvän valvonnan kehittämiseen poliisilaitoksella ja sen takia tilastojen tarkasteluun on painotettu. Työn lähtökohta oli, että partiot tekivät käynneistään tehtävälmoituksen katuturvallisuus - strategian suunnitelman mukaisesti ja niiden perusteella toimintaa lähdetään kehittämään parannetun toimintamallin mukaiseksi. Tosiasia kuitenkin on, että turvallisuus syntyy monen tekijän yhteisvaikutuksesta ja toimijoiden yhteistoiminnalla, joista poliisi on yksi toimija.

Poliisin tekemä valvonta vaatii resursseja ja sen takia painotuksen mukainen valvonta oikeassa paikassa oikeaan aikaan vaatii suunnitelmallisuutta ja varsin tarkkoja jakso- ja työvuoro-kohtaisia suunnitelmia. Toiminnan suunnitelmallisuuteen esimiesten pitää poliisissa kiinnittää erityistä huomiota, jotta päästään haluttuun tulokseen.

Näkyvän valvonnan lisäämiseksi poliisissa kannattaisi pohtia Suomessa jo vuosia sitten kokeilua partioiden hajauttamista siten, että nykyinen kahden partiomiehen yksi autopartio hajautettaisiin kahdeksi yhden partiomiehen tunnukselliseksi partioksi. Aikaisemmat kokeilut perustuivat ajatukselle, että poliisimies ajoi yksin siviilimallisella ajoneuvolla ja hänellä oli kahdenhengen tunnuksellinen partio tukena. Kahden tunnuksellisen partion partioetäisyys olisi lyhyt ja eteentulleet ja hätäkeskukselta tulevat tehtävät hoidettaisiin yhdessä. Tämä järjestely vaatisi muutoksia ajoneuvokalustoon, henkilöstön koulutukseen sekä asenteisiin.

Poliisin näkyvän valvonnan kehittäminen vaatii jatkossa lisätutkimusta siitä, miten sitä voitaisiin tehdä paremmin ja tehokkaammin niin, että kansalaisten vaatimukset näkyvästä valvonnasta toteutuisivat. Tutkimuksen haasteena tulee olemaan, niin kuin tässäkin työssä, poliisilaitosten toimintaympäristöjen erilaisuus ja resurssierot. Tämän takia täysin samanlaisia toimintatapoja valvonnan suorittamiselle ei ole.

Lähteet

- Eskola, A. 1973. Sosiologian tutkimusmenetelmät (Methods of sociological research). Porvoo: WSOY.
- Frände, D. 2005. Yleinen rikosoikeus. Helsinki: Edita Prima.
- Heikkinen, H. L.T., Rovio, E. & Syrjälä, L. 2006. Toiminnasta tietoon. Vantaa: Dark.
- Heiskanen, M. 2002. Väkivalta, pelko, turvattomuus. Helsinki: Hakapaino.
- Järjestyslaki. 2003. Sisäasiainministeriön poliisiosaston julkaisu. Makeprint.
- Järvinen, P. 2005. Onnistu esimiehenä. Juva: WSOY.
- Kamensky M. 2010. Strateginen johtaminen, menestyksen timantti. 2. painos. Helsinki: Talentum.
- Kuluttajien arkipäivän riskit ja turvallisuus. Riskeihin liittyvät käsitykset, turvallisuuden edistäminen ja suhtautuminen sähköiseen asiointiin turvallisuuskontekstissa. Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisu 8/2007. Internet lähde: http://www.ncrc.fi/files/5086/2007_08_julkaisu_riskit.pdf (luettu 29.10.2012).
- Kyntäjä, T. 2004. Turvallisuus ja rikostorjunta, luentomateriaali, poliisipäällystökurssin nro 7 opetusjakso.
- Laitinen, A. & Aromaa, K. 2005. Rikollisuus ja kriminologia. Tampere: Vastapaino.
- Laitinen, A. & Nyholm, M-L. 1995. Luvaton nuoruus. Helsinki: Painatuskeskus.
- Laitinen, A. Lähipoliisitoiminnan käsitteelliset ja teoreettiset perusteet, teoksessa Kiehelä Hannu & Virta Sirpa (toim.), Lähipoliisi lähestymistapana, 1999. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4, 9-38
- Lappi-Seppälä, T. 2000. Rikosten seuraamukset. Werner Söderström Lakitieto - WSLT
- Luhtanen, M., Tamminiemi, K & Varamäki, R. Suomalaisten alkoholisenteet 2012. Vaasa: Fram.
- Lähipoliisitoiminnan strategia. Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010. Poliisihallituksen julkaisusarja 1/2010.
- Mankkinen, T. Sisäisen turvallisuuden ohjelma ja sen jalkauttaminen, Opetusalan turvallisuusfoorumi 24.4.2012, luentomateriaali
- Mälkiä, M. 2008. Tietojohtoinen poliisitoiminta Suomessa. Viitattu 4.11.2010. <https://seitti.poliisi.fi>
- Poliisiammattikorkeakoulu. 2011. Johtamisen kenttäkouluttajajärjestelmä, koulutusmateriaali
- Poliisilaki II. 2001. Helsinki: Edita.
- Poliisilaki 7.4.1995/493. Viitattu 31.10.2010. <http://www.finlex.fi>
- Poliisin operatiivinen analyysijärjestelmä. Tulostettu 4.11.2010.
- Salmi, V. 2004. Varhaisnuorten normirikkomukset - ongelma vai osa nuoruutta?. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisu 40. Helsinki: Hakapaino.

Seitti, luettu 8.10.2012. Sisäasiainministeriö tiedote 21.8.2012: Työryhmä: Hallintorakenteen uudistus ratkaisu poliisitoiminnan hyvän tason säilyttämiselle

Seitti, luettu 8.10.2012 Pora III hanketyöryhmän raportti 21.8.2012 ja raportin tiivistelmä Kauko Aaltomaan esitys raportin luovutustilaisuudessa

Suomi - Euroopan turvallisin maa? Poliisin ylijohdon julkaisusarja 7/2009.

Toimintatutkimus. Opinnäytetyöpakki. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Internet lähde: <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiToimTutk.aspx> (Luettu 21.9.2009).

Turvallisempi huomina - Sisäisen turvallisuuden ohjelma, Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/2012.

Uudistuva poliisi 2014. Sisäasiainministeriön julkaisu. 2012.

Vantaan turvallisuussuunnitelma 2009-2012. 2009. Vantaan kaupungin paino.

Wikipedia. www.wikipedia.org/turvallisuus, viitattu 22.4.2013

Kuvat

Kuva 1: Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toiminta-alue	9
Kuva 2: Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen organisaatio.....	10
Kuva 3: Poliisilaitoksen hallinnollinen organisaatio (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011)	12
Kuva 4: Poliisin operatiiviset johtosuhteet ja siirtyminen tilanneorganisaatioon (Poliisiammattikorkeakoulu, johtamisen kenttäkouluttajakoulutuksen materiaali 2011) ..	14
Kuva 5: Poliisin kenttätöyön rakenne	15
Kuva 6: Poliisin organisaatio ennen ja jälkeen Pora III uudistuksen	16
Kuva 7: Vantaan kartta: kaupunginosat, suuralueet ja väestöjakauma	17
Kuva 8: Vantaalla tapahtuneet pahoinpitelyrikokset (1.1.-30.9.2012)	18
Kuva 9: Turvallisuus - monen tekijän yhteisvaikutus, Sisäisen turvallisuuden ohjelma (Mankkinen, 2012, 3).....	22
Kuva 10: Rutiiniaktiiviteettimalli	25
Kuva 11: Rikollisuuden ennaltaehkäisyn toimenpiteiden kohde ja taso.....	27
Kuva 12: Strategiakiekkio	29
Kuva 13: YJT-kohteet ja tavoitteet.....	33
Kuva 14: Esimerkki Myyrmäen alueen raportista	34
Kuva 15: Rikosilmoitusten määrä pahoinpitelyrikoksista Vantaalla (1.1.-30.9.2012).....	35
Kuva 16: Häiriökäyttämistehtävät Vantaalla (1.1.-30.9.2012)	36
Kuva 17: Järjestyksenvalvontatehtävät autopartiossa ja jalkautuen (1.1.-30.9.2012).....	36
Kuva 18: Järjestyksenvalvontatehtävien toimenpiteitä.....	36
Kuva 19: Järjestyksenvalvonta jalkaisin	37
Kuva 20: Jalkautumistehtävät ajallisesti	37
Kuva 21: Järjestyksenvalvonta autopartiossa	38
Kuva 22: Järjestyksenvalvonta autopartioissa ajallisesti	38
Kuva 23: Häiriökäyttämistehtävien määrät ja tarkempi luokittelu ajalla 1.5 - 30.9.2012	39
Kuva 24: Häiriökäyttämistehtävien antoajat partioille.....	39
Kuva 25: Tehtävät 35 (ilkivalta, järjestyslakirikkomus ja muu häiriökäyttämminen).....	40
Kuva 26: Tehtävät 03 (pahoinpitely)	40
Kuva 27: Tehtävät 15 (vahingonteko)	40
Kuva 28: Tehtävät 34 (päihtynyt henkilö)	41
Kuva 29: Strategisen johtamisen viitekehys ja kriittiset menestystekijät (Kamensky 2010, 51)	43
Kuva 30: Strategisen toimenpideohjelman suunnitteludynamiikka	44
Kuva 31: Toimintatutkimuksen sykli (Heikkinen ym. 2006, 79)	45
Kuva 32: Toimintatutkimuksen spiraali (Heikkinen ym. 2006, 81)	45
Kuva 33: Toimintamallin kulkukaavio	46
Kuva 34: Esimerkki toimintamallin suunnitelmasta	48
Kuva 35: Esimerkki toimintamallin kohteista	49
Kuva 36: Esimerkki katuturvallisuus - strategian toimenpideohjelmasta	51